

בס"ד

גליון

להבות אש

תורות עובדות והנהגות
מרבותה"ק מקרעטשניף זי"ע
ומיבלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

**פרשת כי תשא
תשפ"ה**

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יו"ל ע"י מכון תורת אש
שע"י תלמידי וחסידי קרעטשניף סיגעט
בנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

י"ל ע"י מכון תורת אש

פרשת כי תשא
שנת תשפ"ה
גליון ר"ל - שנה ו'

© כל הזכויות שמורות

להשיג הגליון על אימגיל

נא לשלוח בקשה אל
m@torasesh.com

להארות והערות נא לקרוא

347.291.1133

פאקס: 845-407-8916

מי שיש לו איזה חידושי תורה או
כתבים או טעיפס
מב"ק מרן רביד"ק זי"ע שלא יצאו
עדיין לאור נא לפנות להמערכת,
ותשוחח"ל

סדר לימוד "עמוד היומי"
ויקרא

מסכת עירובין	
יום א'	מזה:
יום ב'	מו.
יום ג'	מז:
יום ד'	מז.
יום ה'	מז:
שב"ק	חזרה

מערכת קול קרעטשניף סינעט

מהנעשה ונשמע
בחצרות קדשינו ובצל הקודש:
דברות קודש, מודעות, זמנים, חדשות,
ושמוחות אנ"ש

ארה"ק 799-12-26-077
חוץ לארץ 3063-585-646

שאומרים חברים כל ישראל ונאמר 'אמן' שהוא גימ' הוי"ה אדנ"י, דרך כש'חברים כל ישראל' יכולים לפעול יחד ב' השמות שהוא יחד קודשא בריך הוא ושכינתיה, ולכן אומרים כלשם יחד קוב"ה ושכינתיה 'בשם כל ישראל', וזהו שאמר משה רבינו 'במה תרום קרן ישראל' השי"ת כביכול שהוא קרנם של ישראל, ואמר לו ב'כי תשא את ראש בני ישראל' וגו' שיתנו מחצית השקל, וידעו שכל אחד בפני עצמו הוא רק חצי, ויתחבר כל אחד עם חבירו, אזי תרום קרן ישראל וכבוד ה' אכ"ר.

אך את שבתותי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדורותיכם וגו' (שמות לא, יג).
וכתב רש"י 'אך את שבתותי תשמרו' אע"פ שתהיו רדופין וזריזין בזריזות המלאכה שבת אל תדחה מפניה'

א"כ תשא את ראש בני ישראל וגו', ואמרו חז"ל (ב"ב י:): אמר משה לפני הקב"ה רבוננו של עולם במה תרום קרן ישראל, אמר לו ב'כי תשא את ראש בני ישראל. ויש לבאר בזה דהענין של מחצית השקל הוא כדאיתא בספרי קודש² כי רק שני יהודים כאחד המה יהודי שלם, ולכן צוה הקב"ה עלינו דוקא לתת מחצית השקל, שנדע כי כל אחד ואחד הוא רק חצי, ורק עם יהודי אחר אז הוא נשלם, ואז יכול לשמור ולעשות ולקיים רצונו יתברך שמו.

ובענין הזה נכון מאוד לדעת שמוטל על כל נפש מישראל אם חנן ה' אותו בחושים היותר טובים, אזי מחוייב לתת מזמנו ומכוחו ומוחו לחבירו היותר חלוש בחושים, והוא בעת לימוד התורה וכן בכל פרט ופרט צריך להיות דבר זה לנגד עיניו, כי כן נקרא יהודי שלם רק עם חבירו, וכמו

א. דא"ח שב"ק פר' כי תשא תש"מ-מכת"ק

ב. עיין אלשיך (שמות ל, יג): 'ובשם החכם ה"ר שלמה בן אלקבץ ז"ל שמעתי שהוא להורות את בני ישראל יחס אחדותם, בל יעלה על לב איש מהם שהוא נפרד מחבירו, כי אם כאילו כל אחד חצי, ובהתחברו עם כל אחד ואחד מישראל נעשה אחד שלם וכו', כי ממקור אחד הן ונפשות כל אישי ישראל לאחת יחשבו, על כן יביא כל אחד מחצית, להורות כי כל אחד עם כל איש זולתו הוא, ובכך הם ערבים זה לזה

השבת הוא מעיד על האמונה בבורא ובהשגחתו.

וזהו דנסמכה שבת למלאכת המשכן, דהמשכן בא לתקן פגם חטא העגל כדי שתשרה השכינה בישראל כמו שכתב רש"י (שמות לח, כא) שלכן נקרא 'משכן העדות' עדות לישראל שויתר להם הקדוש ב"ה על מעשה העגל שהרי השרה שכינתו ביניהם, אמנם כדי שתישאר אמונה זו בקביעות לישראל, אמר להם מיד 'אך את שבתותי תשמרו' ואע"פ שתהיו רדופין וזריזין בזריזות המלאכה שבת אל תדחה מפניה, כי המשכן הוא תיקון לפגם עבודה זרה שהיה, אבל אל תדחו את השבת, כדי שתמיד תהיו חדורים באמונה זו 'כי אות הוא ביני וביניכם לדורותיכם' על האמונה בהשגחה תמיד.

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם (שמות לא, טז). יש לדקדק הכפל בכתוב 'ושמרו את השבת' ושוב אמר 'לעשות את השבת', דהנה אמרו חז"ל (שבת קיח:) 'כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו', הנה מבואר דבשביל לזכות לכפרה הזו אין צורך בשום פעולה ועשייה בפועל כי אם שלא

וכו'. ונראה ליתן עוד טעם בסמיכות הציווי על השבת למלאכת המשכן, דהנה הענין של מלאכת המשכן בא לכפר על עוון העגל שהוא עון עבודה זרה, וגבי שבת ג"כ אמרו חז"ל (שבת קיח:) 'כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו', וידוע מאמר חז"ל (שבת קיט:) כל האומר ויכולו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, נמצא דעל ידי השבת נעשה תיקון על חטא של עבודה זרה וכפירה ח"ו, ואמונה בחידוש העולם ובמעשי בראשית.

ואמונה שלימה נקרא שהאמונה מביאו בפועל ממש להתחשב עם ההשגחה העליונה, ולא יאבד שנותיו ברבות העבודה ויגיעה גדולה להרבות בכסף וזהב על חשבון מיעוט לימוד התורה הקדושה או תפילה או מיעוט מעשים טובים ח"ו, כי יודע ומאמין שהכל בהשגחה עליונה ומוכן פרנסתו ומזונו מראש השנה עד ראש השנה¹, והכל כאשר לכל עושה רק כי צריך מעט השתדלות כמ"ש (דברים יד, כט) 'למען יברכך ה' בכל מעשה ידך אשר תעשה', אבל הברכה באמת מן השמים ו'אין העשירות מן האומנות' כמאמר חז"ל (קידושין פג), ולכן שובת ביום השבת ומשמר 'שבת כהלכתו' כדי להעיד על זה תמיד, ובוה נתקן כל פגם עבודה זרה וכפירה, דבשמירת

(שמות שם יז), ושהוא בורא ומחיה ומנהיג את העולם בהשגחה פרטית, והמשמר 'שבת כהלכתו' מברר את עדות זאת, ובזה מתקן פגם הכפירה שנעשה על ידי חטא אדם הראשון. וכיון שהצורך בעשיית פעולה נובע מפגם חטא אדם הראשון, וענין השבת לתקן פגם הכפירה הזה, שוב אין צורך בעשיית פעולה, כי אם להיפך לשבות ממלאכה ולהראות שהאמת היא שאין אנו עושים כלום אלא הכל מהשי"ת, ולכן 'מוחלק לו' בלי שום פעולה מצידו, וזהו ג"כ מה שדקדקו לומר 'אפילו עובד עבודה זרה' דייקא, ג"כ 'מוחלק לו', דעל ידי עדות השבת נעשה תיקון על חטא של עבודה זרה וכפירה כנ"ל.

ובכל עת רצון כשמתברר האמונה לאדם, נצרך להמשיך בהירות זאת גם לאחר מכן ולהישאר בזה, וכעין שפירשו בספרים הקדושים¹ על הפסוק (קהלת ז, יג) ביום טובה

לעשות שום מלאכה ולשבות ביום השבת.

והטעם בזה הוא כי ענין פגם עבודה זרה הוא הכפירה בהשי"ת, אשר שורשו בחטא הקדמוני של אדם הראשון, שנעשה על ידי פיתוי הנחש לכפור בו יתברך² והנה העולם נברא באופן שכבוד ה' יהיה ניכר וגלוי לעיני בשר, ויהיה מבורר לכל שהוא יתברך מחיה את כולם גם בלי שיהיה צורך בפעולות גשמיות כדי לגלות זאת, אמנם על ידי חטא אדם הראשון נעשה עירוב טוב ורע, וגרם שכבודו יתברך יהיה מוסתר ויהיה צורך לעשות פעולות כדי לגלותו, ואף צריך האדם לעשות השתדלות ולטרוח הרבה בחרישה וזרעה וכל המלאכות כמו שנתקלל 'בזיעת אפיק תאכל'³ (בראשית ג, יט).

והנה שבת סהדותא איקרי' כי היא מעידה על חידוש העולם ש'ששת ימים עשה את השמים ואת הארץ'

ד. עיין בראשית ג, ה: 'כי יודע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים יודעי טוב ורע'. וברש"י: 'כל אומן שונא את בני אומנותו, מן העץ אכל וברא את העולם'.

ה. ראה ברש"י שם: "בזיעת אפיק' לאחר שתטריח בו הרבה.

ו. זוה"ק ח"ב צ. 'שבת סהדותא איקרי, ובעי בר נש לסהדא על הא, דכתיב 'כי ששת ימים עשה ה' וגו', ושבת כללא דכולא'. וע"ע בטור אור"ח סי' רסח: 'אומרים 'ויכולו' בציבור וכו', ויש אומרים שנהגו לומר אותו בקול רם ומעומד, משום שהוא עדות להקב"ה על מעשה בראשית.

ז. עיין בעבודת ישראל ליום שני של פסח ד"ה הנה: 'ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה' (קהלת ז, יג), דהיינו שיש באדם מוחין דגדלות ושעות שיוכל לעבוד את בוראו בבהירות ובהתלהבות, ויש עתים וזמן שמסתלק ממנו טובה היה בטוב וביום רעה ראה'. וע"ע בשפת אמת פר' מקץ תרל"א ד"ה ומה: "ביום טובה היה בטוב" פ' 'היה' לקבוע ההארה בגוף האדם, 'וביום רעה ראה' עתה איך להתנהג אח"כ, כי קודם כל ניסיון יש הארה איך ללמוד על אח"כ"...

"לדורותם' ברית עולם' ודרשו חז"ל^ח שהוא לשון 'דירה' היינו שנצרך להמשיך בהירות זאת לתמידות, שבכל ימות השבוע יהיה קבוע בזה כעין 'תדורו' וידע שהכל מהשי"ת, ויהיה מקושר בזה בבחי' 'ברית עולם'.

ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו איתו (שמות לד, כט). ואיתא באור

החיים (שם) שמשה רבינו לא רצה לכתוב (במדבר יב, יג) 'והאיש משה 'עניו' ביו"ד, והשאיר הכתוב מילת 'ענו' חסר, ועל ידי זה זכה לקרני ההוד עי' שם.

ויש לפרש על דרך אפשר ש'בדברו איתו' הוא על כל איש ישראל שדיבר עמו, וחשב שהמדבר עמו כלומר איש ישראל שנצב כנגדו הוא זכה לאור גדול, וזהו 'ומשה לא ידע כי קרן עור פניו' שלו עצמו, 'בדברו איתו' דחשב שהעומד כנגדו הוא זכה לאור. ומוסב גם על ההמשך ש'לא ידע' ממעלתו, 'כי קרן עור פניו' של כל אחד 'בדברו איתו' שחשב שכל אחד מישראל זכה לאור הגדול הזה ולא חשב שהוא זכה לזה, וזהו תכלית הענוה.

היה בטוב וביום רעה ראה' שצריך להמשיך האור והבהירות מזמן של יום טובה' שאז הוא בגדלות המוחין, לימים וזמנים אחרים, וכמו כן בשבת קודש כשמתברר לאדם שהכל מאיתו יתברך וכל הפעולות הגשמיות כולם הם רק העלם והסתר על זך יש לו להמשיך זאת ההארה גם לימות החול שהוא זמן שהעולם מסתיר גילוי זך ואזי בכל ימות השבוע בעת עסקו בענייני גשמיות ועשיית פעולות, ג"כ ידע שהכל מהשי"ת.

ועל זה איתא בזוהר הקדוש (ח"ב פח). 'וכל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין' היינו כל הברכות הנשפעות משמים, הן הברכות 'דלעילא' פירוש בענייני רוחניות שבהן עוסקין בשבת גופא, והן הברכות 'לתתא' פירוש בענייני גשמיות שבהן יעסקו בימות החול שאחר השבת, כולן תלויות ביום השביעי, כי בו מתברר שכולם מהשי"ת, ואיתא עוד (שם קלה:) דבשבת קודש 'אתעטרת' 'לתתא' בעמא קדישא', היינו שעל ידי כח השבת, בני ישראל יהיו מקושרים להשי"ת גם בעת שעוסקים בבחינת 'לתתא', היינו בענייני הגשמיות.

ובזה יבואר הפסוק 'ושמרו בני ישראל את השבת', ובשמירת השבת ושבייתה ממלאכה לבד, זהו כבר כעין 'לעשות את השבת' כלומר כמו עשיית פעולה

ח. עיין בוזה"ק (ח"ג רלה): 'לדרתם' חסר, לשון דירה. וע"ע תיקון^ז (כב): 'ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת' 'לדרתם', זכאה איהו מאן דמתקן לה דירה נאה

רא"ח במשתה היין פורים המשולש תשס"א

ועל הדרך שאמר הרה"ק ר' מרדכי מקרעמניץ, 'רבונו של עולם, דו ווילסט דאך דעם איד במילא העלפן, ווען ער דארף געהאלפן ווערן שיק איהם צו מיר, וואס ארט דיר אז מרדכי וועט פארדינען א פערציגער' (מין מטבע), 'כי רוצה ה' בעמו' השי"ת רוצה שבני ישראל יושעו, ומשום כן 'יפאר ענוים בישועה', שהצדיק יבל פרנסה על ידי כן, ויש טעם בענינים אלו.

וממה שנתבאר יש ללמוד שהנס אינו בא רק מכח מה שצריך לבא הנס, אלא תכלית הנס הוא קבלת התורה, ואם כן אין לשאול על מה שפירש רש"י 'מאהבת הנס' שחסר בלשמה, כי אדרבא, כל תכלית הנס היה כדי שיבואו בני ישראל לקבלת התורה, שעל ידה מה שבני ישראל נושעים, באים לקבלת התורה, וזהו תכלית הנס.

חשבתי לומר, כשם שבשבועות מזמרים 'עליונים' ששו ותחתונים עלזו בקבלת תורה מסיני, מאחר שקבלת התורה האמיתית היה בפורים, וכמו שנתבאר בסעודה שלישית באריכות, כי עיקר הששון והשמחה למעלה הוא על ידי מה שבני ישראל מקבלים את התורה באמת, ונתבאר שזהו

'שושנת יעקב' צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי, וצריך להבין מהו השייכות של שני ענינים אלו, ויש לפרש, שהנה בגמרא שבת אמרו, הדור קבלוה בימי אחשורוש, שבימי הניסים שבו בני ישראל יקבלו על עצמם עול התורה מרצון, אבל יש לדקדק מהו הלשון בימי אחשורוש, איזה שייכות יש לך לניסים אלו, והיו צריכים לומר הדור קבלוה בימי מרדכי, והנה מה ששבו לקבל התורה פירש רש"י, מאהבת הנס, ויש להבין מה הכוונה מאהבת הנס, שנמצא שהיה זה שלא לשמה, ומה הכוונה שבני ישראל קבלו התורה ברצון יותר משעת קבלת התורה משום אהבת הנס, שלכאורה הרי זה אינו ברצון, ומהו כוונת דברי חז"ל.

הרבי הק' מלובלין זי"ע אמר, 'כי רוצה ה' בעמו יפאר ענוים בישועה', השי"ת מבקש שבני ישראל יהיו עמו, ומטעם זה הוא מפאר את הצדיקים שהם ענוים בישועה, שיוכלו לפעול אצלם ישועות, כדי שבני ישראל יפנו אליהם, ועל ידי כן ישובו בני ישראל להיות עמו, וזהו תכלית הישועות, שיהיה 'עמו', שבני ישראל ישובו אליו.

ויש לפרש עוד, 'כי רוצה ה' בעמו', השי"ת מבקש לעזור בעצמו לבני ישראל, אלא 'יפאר ענוים בישועה',

את המגילה, וכל אחד מאמין שכל הישועות נכללים במגילה, וכמו שאיתא מהרבי מלובלין, 'הקורא את המגילה למפרע לא יצא', שאם קוראים את המגילה כאילו היה פעם ואינו היום לא יצא ידי חובתו, בני ישראל שהם שומרים שבת ומניחים תפילין ומבקשים לעבוד את השי"ת ומאמינים בהשי"ת, וחז"ל אמרו שבכל מקום שנאמר 'המלך' הכוונה למלך מלכי המלכים, בני ישראל שמאמינים בכל התורה כולה צריכים להאמין שבכל מקום שנאמר 'המלך' במגילה הכוונה למלך מלכי המלכים, ומלך מלכי המלכים אומר לכל אחד 'ומה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עוד ותעש', אלא שבכל ימות השנה אי אפשר לדבר באופן זה אל השי"ת, אבל השי"ת שהוא ממלא כל עלמין ובורא כל עלמין וגותן החיות לעולמות בכל רגע, והוא אמר 'ותפול לפני רגליו ותבך ותתחנן לו', קודם ביאת המשיח שהם ימי רגליו, שיש בימים אלו נפילה נוראה, - אני עוד זכיתי ב"ה להכיר את הדורות הקודמים, אני עוד זכיתי לראות מה הכוונה שהכל לשם שמים באמת, - ותבך ותתחנן לו, אסתר המלכה בקשה על כבוד שמים, שנקבל באמת ובשמחה את התורה הק', ותבך ותתחנן לו להעביר את רעת המן האגגי, שנעזוב את כל הפניות והבלי העולם.

הענין מה שהיה 'ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר', שעל ידי מה שהיה להם קבלת התורה, והרי כל העולם לא נברא אלא בשביל ישראל, וזהו הענין של 'הללו את ה' כל גוים שבחווהו כל האומים כי גבר עלינו חסדו', ועל ידי מה שזוכים לקבל התורה בלב ובנפש, לעבדו באמת בתורת ה' ובעבודת ה', כל חד לפום דרגא דיליה, על ידי כן נשפעים ההשפעות ממילא, לפי שכל ההשפעות נשפעים רק על ידי התורה.

ונמצא שעיקר ההשפעות ירדו לעולם בפורים, לפי שבפורים קבלו ישראל את התורה הק' בשמחה, ומשום כן אפשר להמשיך בפורים את כל ההשפעות, וזהו הענין ששרים 'שושנת יעקב צהלה ושמחה', וכמו כן אפשר לשיר גם 'עליונים ששו'.

בשעה ששרו צוה ישועות יעקב נענה
ואמר: מאחר שהיה שושנת יעקב צהלה ושמחה והיה הישועה הגדולה, אנו מבקשים גם השפעה על דברים קטנים, שיהיה 'צוה ישועות' *

המלך אמר 'ומה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך ותעש', היום אפשר לבקש ולפעול דברים שאי אפשר לפעול בכל פעם, ואף שאין כל אחד זוכה לבא לבחינה של 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים', אבל כיון שכל אחד שמע

בימי אחשורוש, שקבלו את התורה
הק' ברצון.

לפי שראו בני ישראל שבשעה שהיה
הנסיון הגדול, תכלית הפורים הוא
שלא ישכח האדם היכן הוא אוחז,
שהיה אז מצב שאף שהיו כורעים
ומשתחווים להמן, דימו שהם עדיין
'עבדי המלך' עבדי מלכו של עולם,
שהם הלכו לבחירות ולקחו כסף מהם
ודימו שהם נשארים עבדי המלך, אבל
'ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה'.

ולכן נאמר בלשון עתיד ולא בלשון
עבר, כי ידע שגם כשהיה שעת נסיון
לא יכרע ולא ישתחוה. לפי שידע
שעל ידי מה שיכרע לעולם, על ידי
מה שיכניע עצמו לעולם, בעניני
פיאות נכריות או שמדברים בלשון
עברית הטריפה שייסדו הרשעים כדי
שישכחו מדרך התורה, אי אפשר
לידע מה שהיה, אבל 'ומרדכי לא
יכרע ולא ישתחוה', שאין מתרפים
לרגע אחד.

ועל ידי זה היה הנס של פורים, כדי
שבני ישראל יוכלו להתגבר, שלא
ידברו בני ישראל בביתם בלשון
שלהם הטריפה, שהרי אי אפשר
לקבל על ידי מה שעוברים על דבר
השי"ת, לפי ששפת הציונות נוצרה
כדי להוריד את בני ישראל מדת
יהודית, והשפה נתפשטה בין הנשים,
ואנו עומדים בדרך באמת.

השי"ת עזר לאסתר המלכה, שהיה
ותגע בראש השרביט, כל רגע של ימי
הפורים אפשר לפעול בו, ועכשיו הוא
פורים לפי שחז"ל קבעו לעשות היום
את שמחת היום.

בשבת ביארנו שהנה בני ישראל
היו בעת צרה, ומה טעם ישבה
אסתר לסעודה, אסתר ברוח הקודש
נאמרה, והיא ידעה שעל ידי הסעודה
אפשר להוושע, שאסתר פעלה בשעת
הסעודה.

הענין מה שזכו בני ישראל לקבלת
התורה בשעת הנס, כבר נתבאר
במשתה היין ובשבת הענין בזה,
והנה חז"ל אמרו אורה זו תורה
ושמחה זה יום טוב וכו', רש"י מפרש
שבשעת בריאת העולם היה אור
גדול ראה שאין העולם ראוי לו עמד
וגנזו לצדיקים לעתיד לבא, ואיתא
מהבעש"ט הק' שגנזו בתורה (ע"י דגל
מחנה אפרים פ' בראשית ופ' תצוה), והנה
התורה הק' נתנה לדרוש, ויש לפרש
שהנה בשעת נתינת התורה לא זכו
ישראל מיד לאור הגנוז בתורה,
שכפה עליהם הר כגיגית, אבל תורה
זו אין לה קיום, שהיום לומדים ומחר
אין לומדים, כשלומדים רק משום
שחייבים ללמוד אין לו קיום, וראה
השי"ת שעולם זה לא יתקיים, שעולם
זה לא יהיה לו קיום, אלא הדר קבלוה

אמרות אש

השי"ת שנתן לנו את תורתו, ואמר שבירושלים שמחת פורים ומשלוח מנות איש לרעהו וסעודת פורים הוא ביום ראשון, הנה בליל הסדר עורכים הסדר ובשבועות לומדים לפי שכן נאמר בתורה, ובתורה זו נאמר שבשנה זו עורכים שמחת פורים ביום ראשון, ומהו השמחה של איש יהודי, הנה מי שהוא צריך לישועה, אין הוא בא לידי שמחה על ידי ישועת השני, שאף שהוא מדרגה גדולה לשמחה בשמחת השני, אבל בני ישראל מבקשים לבא לידי שמחה, והשי"ת שהוא רחום וחונן מדבר אל בני ישראל, כפי מה שדיבר עם האבות אברהם יצחק ויעקב ועם משה רבינו, כך מדבר השי"ת בפורים אל כל בני ישראל, 'ויאמר המלך' זה מלכו של עולם, 'ומה שאלתך וינתן לך'.

'נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי', כל אחד יכול להתחנן על עניני נפשו, שיש מי שמשוקע בעניני תאוות וממון או כבוד וכעס ושאר ענינים, ובפורים אפשר להנצל מכל הענינים הללו, וכולם יזכו לקבל פני משיח, שכן פורים הוא הכנה לביאת המשיח.

'אל תפל דבר מכל אשר דברת', אין דיבור אחד שמדברים שבטל, בפורים מתקיים הכל, ואפשר לשבר את כל עניני הסיטרא אחרא, 'אל תפל דבר מכל אשר דברת', בכל הענינים שכבר נפלו אפשר להתרומם עכשיו.

'דברי שלום ואמת', שכשאר עומדים בעבודת ה' באמת, אזי לומדים ומתפללים ואוספים צדקה לבני ישראל, אבל צריך שיהיה הכל מתוך אמת, כי בדרך כלל השלום והאמת הוא זה כנגד זה, שהרי מותר לשנות מפני דרכי שלום, אבל בפורים הוא דברי שלום ואמת, שאנו בני ישראל שנמצאים כאן כולנו כאחד, 'קבלו וקיימו היהודים עליהם ועל זרעם', שנוכה להמשיך הישועה על כל בני ישראל בכל העולם, 'קבלו וקיימו היהודים עליהם ועל זרעם', שבני ישראל יזכו לראות נחת מבניהם, השי"ת שמנהיג את כל העולם יעזור לנו שיהיה 'קבלו וקיימו היהודים עליהם ועל זרעם', שיראו נחת מכל הבנים, ומי שצריך להפקד בזש"ק שיזכה היום לבנים, 'ומה בקשתך עוד ותעש'.

אימתי אפשר לפעול עוד כמו שאפשר לפעול היום.

מגילת אסתר, יש לנו לבקש מה שיש כל העת הסתרה, שנוכה להתגלות, שיהיה ההתגלות בפורים, **'ויאמר המלך לאסתר המלכה'**, מה שהיה עד עכשיו נראה כהסתרה, **'מה שאלתך וינתן לך'**, כל אחד מישראל עוברים עליו כמה וכמה ענינים ברוחניות ובגשמיות, ומטפסים על הכתלים לזכות לישועות...

אילו לא היו בני ישראל שבים קודם נס פורים בתשובה שלימה, לא היו זוכים לישועה, וזהו הטעם מה שמקדימים קריאת מחיית עמלק קודם פורים, לפי שכדי להוושע צריכים להכנס אל הקדושה, וכל זמן שאין זוכים להכנס אל הקדושה, אין זוכים להתגלות הגדולה.

בתחילה יבקש האדם מהשי"ת שירגיש שהשי"ת מדבר אליו, זהו הדבר הראשון וזהו הדבר הגדול ביותר, שיצא מההסתרה וירגיש איך שהשי"ת מדבר אליו. וכאשר רואה אבינו שבשמים שבני ישראל מתכוונים באמת, שלא היה כוונתם בתפילתם רק כדי שישארו בחיים, אלא 'וכשר הדבר לפני המלך', שהתפללו עבור כבוד שמים, כיצד יהיה נראה כבוד שמים, אם בני ישראל סובלים צרות, בני ישראל מאמינים בהשי"ת, בני ישראל מאמינים בתורה, וכיצד יהיה נראה העולם אם לא יהיה, ואז ריחם עליהם השי"ת והצילם, כי כשהכוונה הוא משום כבוד שמים מתוך אמת, מיט א אמת, ומשום כן סיום המגילה הוא 'דברי שלום ואמת', ויהי רצון שאנו וזרעינו וזרע זרעינו, בזכות אבות"ק נקוה לבא לדרך האמת באמת, נישט מיט א געדרייטן אמת. ויהי רצון שנזכה לקבל התורה באמת, לא באופן שלפעמים כן ולפעמים לא, ואז נזכה בישועות באמת, ישועה שלימה.

אידן לאון נישט נאך, אלא שולחים משלוח מנות ונותנים מתנות לאביונים, ומחלקים בעולם סכומים עצומים לצדקה, בני ישראל מקיימים את התורה הק', ויהי רצון שנזכה לפעול בשמים שנוכל להתדבק בהשי"ת באמת (וכפל תיבת 'אמת' הרבה פעמים), שהרי פורים ענינו 'דברי שלום ואמת', אף שבכל ימות השנה אין זה שייך כאחד, שהרי מותר לשנות מפני דרכי שלום.

בני ישראל ראו אצל הצדיקים כיצד היה נראה עבודת ימי הפורים, שזכו כמו שאמרו חז"ל הק' שקבלו את התורה באמת, שלום ואמת היינו שמבקשים לקיים את התורה, אנו וזרעינו וזרע ורעינו וכל הנלווים עלינו באמת, שנזכה לקבל התורה באמת וברצון, אנו וזרעינו וזרע ורעינו וכל הנלווים עלינו באמת, לקיים דברי התורה הזאת.

במגילה נאמר שני פעמים 'לקיים', ובכל פעם נאמר בו טעם אחר, בראשונה אומרים לקיים את דברי האגרת הזאת, והנה אף שאנו אנשים פשוטים, אבל אין המגילה דבר פשוט, וכמו שראיתי אצל אבי הק' וזקה"ק וכמו שראו אצל אבות"ק שזכו להמשיך על בני ישראל 'לקיים את דברי התורה הזאת'. לחיים אלע אידן.

שנוכה 'עליהם ועל זרעם', ונוכה שיהיה באמת 'עליהם ועל זרעם'.

הנה בגמרא סוטה (ב.) אמרו שאין מזווגין לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו, והקשו שהרי אמר רב יהודה אמר רב ארבעים יום קודם יציאת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני, ותירצו לא קשיא הא בזיווג ראשון הא בזיווג שני, ולפי מעשיו היינו שאם יש לו מעשים טובים יזכה לזיווג יותר טוב, ובירושלמי אמרו שמה שאמרו לפי מעשיו הכוונה לבני חוץ לארץ, בחורים שמצפים לזיווגם, יש להם כמה מיני עתים, אבל התכלית של הזיווג הוא שיהיה שם שמים בשלמות, שבאיש יש האות י' ובאשה האות ה', שיהיה ושכנתי בתוכם, ויהיה התגלות השכינה, אבל חלילה כשאין זוכים, נעשה לאחר נישואין בעל תאוה יותר גדול, ועל זה יש לבקש שיזכה לזיווג הגון, שיהיה לפי מעשיו, שעל ידי מה שילמד יותר טוב ויתחזק בעבודת ה', יזכה לזיווג הגון, שכן ענין הנישואין אינו כמו שרואים בעיני בשר, אלא ענין הנישואין הוא השראת השכינה, זיווג השם י' ה', אבל כשאין באופן זה יהיה חלילה בהמה יותר גדולה.

היום אפשר לפעול כל מה שמבקשים 'מה שאלתך וינתן לך', אבל מלבד

עדיין נשאר לנו כמה רגעים ביום הפורים, עוד רגע ועוד רגע, ואפשר לפעול אצל כביכול.

ינתן גם מחר ליהודים אשר בשושן לעשות כדת היום', לעשות כדת היום היינו לזכות שוב לקבלת התורה שזכו לו אז, שיהיה כדת היום.

הדר קבלוה בימי אחשורוש, ויש להבין מה שהדבר נקרא על שמו של אחשורוש, אכן בפורים אפשר לקבל התורה גם כשנמצאים בימי אחשורוש, ובאמת שמה אנו ומה חיינו, אבל בזכות התורה הק' שיש שם ההבטחה לזכות בכל הדורות כדברי שלום ואמת, ובני ישראל מאמינים בתורה הק', ויהי רצון שנוכה שכל מה שאנו מדברים, כל מה שמברכים לבני ישראל, הכל מבואר בתורה, ויהי רצון שהשי"ת ירחם עלינו שנוכל לקיים התורה ולעשות כל מה שנאמר בתורה הק'.

והנה מה אנו ומה חיינו, ואבקש לפני השי"ת אף כי מי אנכי, שלא אתמלא בושה, ענין הפורים שפיל אינו רק לשפיל, אביה"ק פעלו שלא יהיה זה רק פארשטעל'עכטס, שילכו הבנים בדרך האמת, כמו שהמשיכו אבוה"ק בעולם, ויהי רצון שבני ישראל שמצפים להפקד בזש"ק, שיזכו להפקד השנה בורעא חיא וקיימא, בני ישראל יזכו לראות נחת מבניהם,

ש אחד הגיע לאחר שכבר אכל ואמר שהוא מרגיש ריח של מאכלי שבת, והיה אומר, איני רוצה לביישו, שיצא מעצמו, ואם לא היה יוצא היה ניגש אליו ומוציאו.

ובהקפדה זו לא אמר טעמו מהו, אבל מצאתי מובא מאביו של השל"ה הק' שכאשר נכנסים בעת התפילה מי שכבר התפלל, זה מעכב את התפילות.

וכאשר הגיע אצלו בעל הקדושת יו"ט שהיה אז גאב"ד טעטש, שלח לשאול אם יוכל להכנס אצלו, על אף שכבר התפלל, והיה זה דבר יוצא מן הכלל, שלא רק שנתן לו להכנס, אלא שנתן לו להכנס עם כמה מאנשי שלומו, ועוד דבר פלא היה שם, שהנה הרבי ר' מרדכי'לי היה קורא בתורה, ולאחר מכן שאל את הקדושת יו"ט אם מצא חן בעיניו קריאת התורה שלו, והקדושת יו"ט עמד בפחד גדול, ונענה הרבי ר' מרדכי'לי ואמר, כי נפל פחד מרדכי עליהם.

לאחר ששרו כך בטחו אבותינו: הנה בפסוקים אלו יש לדקדק, שלכאורה נראה שיש שם כפל הלשון, כך בטחו אבותינו בטחו תפלימו, אליך ועקו ונמלטו, כך בטחו ולא בושו, ונראה לבאר, שהנה השי"ת ברא את העולם משום שעלה ברצונו הפשוט להיטיב, וכלשון הספרים הקדמונים, וכל עת שבני אדם גורמים במעשיהם חלילה

זאת צריך שיהי' 'ומה בקשתך עוד ותעש', שיבקש לגדול בעבודת ה' וביראת שמים, שיעמיד עצמו באופן הראוי, ואם תפילתו היא לזכות לזיווג הגון כדי שתהיה השכינה שרויה בתוכו, הרי 'מה שאלתך וינתן לך', שכל אחד זוכה לקבל כפי בקשתו, והשי"ת יעזור שיהיה 'ומה בקשתך עוד ותעש', שגם לאחר גישוואי יבקש שיהיה ביתו בקדושה וטהרה.

צריכים לדעת באמת מה שאפשר לפעול ביום זה, 'מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עוד ותעש', על האדם לבקש מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי, אימתי אזכה לדעת מהו תורת אמת, אימתי אזכה לעבוד את ה' עד מתי אמלא את ימי כבהמה וביום זה כל מה שמבקשים בכל ימות הנשה, מה שאלתך וינתן לך, ומה בקשתך עוד ותעש, שאף שהעולם הזה הוא רק כפרוזדור, אפשר לפעול ביום זה גם עניני העולם הזה.

זקה"ק הרבי ר' מרדכי'לי היה מקפיד שלא יכנסו לתפילתו של מי שכבר התפלל, וכאשר היה אחד נכנס, על אף שעמד ופניו למזרח, מיד הרגיש בזה ברוח קדשו והיה מרמז לו שיצא, והיה אחד שחשב לרמותו ולבש תפילין דרבינו תם, ותיכף נענה ואמר ריח של תפילין דרבינו תם אני מרגיש כאן, ומעשה היה בשבת

חז"ל אמרו (מגילה ט"ז): ליהודים היתה אורה, אורה זו תורה, הרה"ק ר' אהרן מקארלין אמר, כשהאדם הולך בדרך הישר, הרי שגם האכילה והשינה שלו הם בדרך הישר, ואם הולכים בדרך עקומה, הרי שגם התורה והתפילה בדרך עקום, ובזמן שאין האדם זוכה להרגיש אור התורה, יש בחינה של הכסיל בחושך הולך, שהוא לומד ומתפלל אבל אינו מרגיש האור, והצד השני אין להם שליטה בשעה שמאיר האור.

והנה בעת קבלת התורה לא רצו בני ישראל לקבל התורה שבעל פה, ועל ענין זה היה כפה עליהם הר כגיגית, על ענין תורה שבעל פה, שלא רצו שמנהיגי הדורות ינהיגו אותם, וכאשר אין לאדם מנהיג הולכים בחושך, ואיתא מהרבי ר' אלימלך שכל אחד מישראל צריך שיהיה לו או רבי או חבר נאמן שיוכל להתיעץ עמו, שלבד אין האדם יכול לבא לשיקול דעת הנכון וכמו שכתבו קדמונים שהשכל נמשך אחר הרצון, כשהאדם רוצה איזה דבר יוכל למצא הטעם שהוא מותר, ואמרו חז"ל (עירובין יג:) הלשון שאפשר לטהר השרץ בק"ן טעמים, שכאשר האדם הולך בחושך נראה לו שבאופן זה הרי זה מותר, וגם עשיה זו הוא על פי התורה, וכל הדברים האסורים נעשים על פי התורה כשהולכים בחושך.

על ידי מה נכשלו בני ישראל בזמן

שהשי"ת צריך לעשות ההיפך זה גורם צער גדול למעלה, שהרי עמו אנכי בצרה.

וזה מה שנאמר עמו אנכי בצרה אחלצו ואכבדהו, שמשום שעמו אנכי בצרה לכן אחלצו ואכבדהו, ואיתא מהרבי ר' אלימלך שכאשר האדם מבקש על ישועה, יש לבקש משום שכאשר אדם מישראל יש לו צער, שכינה מה אומרת וכו', ששכינה בצער, ויש לבקש עבור השכינה, וממילא תבוא אליו הישועה, וכאשר בני ישראל נושעים הרי זה כבוד שמים, וזהו רצון הבורא שבני ישראל יוושעו כדי שיוכל השי"ת להיטיב עמם, שאם אין להם הישועה הרי זה חלילה וחלילה חסרון בכבוד שמים, ויש לבקש להוושע על פי מה שאיתא מהרבי ר' אלימלך ועוד ספרים שזהו כבוד שמים, ישועתן של ישראל, שעל ידי התפילה נושעים.

וזהו כונת הכתוב כך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו, שאבותינו בטחו בהשי"ת משום כן זכו לישועה, ובדורות לאחר מכן כיצד יוושעו, 'אליך' זעקו, שזועקים רבוננו של עולם, הרי אין זה כבוד שמים, שהרי השי"ת מבקש שיראו שהוא טוב ומטיב, וזהו אליך זעקו, שאם לא יש לחשוש שלא יחלל שמו בעולם ח"ו, ומשום שזהו כוונתם הרי שגם זה בכלל כך בטחו, ולכן ולא בושו. וצוה לשיר בגלל אבות.

ואז האיר מרדכי הצדיק לבני ישראל על ידי התורה, שעד אז הלכו בחושך שלא רצו לקבל התורה שבעל פה, ובקשה אסתר קבעוני לדורות, שבני ישראל יאחזו בכל הדורות בצדיקים, שבכל דור שולח השי"ת הצדיקים, שהם האירו ועדיין מאירים הם, בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם.

איתא שבפורים אין לומר ענינים שיש בהם צרות, שבפורים אסור להזכיר צרות, והנה יש בכיות מתוך מרירות, ויש בכיות מתוך שמחה, שכאשר הבן מתראה עם אביו הרי הוא בוכה לאחר שזה זמן רב שלא התראו, ואמנם זה בכי, אבל זה בכי מתוך שמחה, והשמחה הגדולה ביותר לאדם מישראל הוא כשהוא יכול לשפוך את ליבו לפני השי"ת, ותוסף אסתר ותדבר, ותבך ותתחנן לו, היא בכתה משום שהיא זוכה לדבר לפני השי"ת, והרי זה השמחה הגדולה ביותר, ואין זה בגדר בכיה, כי בפורים צריך שיהיה רק שמחה, והתחיל הניגון ותוסף אסתר.

זקני הק' הרבי ר' מרדכי'לי היה אוכל חולין בטהרה, שהמבשלים היו או אנשים או זקנות, ופעם אחת הגיע הרבי ר' מרדכי'לי להרה"ק

מרדכי, לפי שלא רצו לקבל ממרדכי, שעד לאותו זמן לא קבלו התורה שבעל פה, ורק בפורים קבלו התורה שבעל פה ברצון, וממילא עד אז הלכו בחושך, וממילא לא רק שהם השתחוו להמן, אלא שטענו כנגד מרדכי מדוע אתה עובר את מצות המלך, וסתם מלך הכונה להשי"ת, שהם טענו שמי שאינו הולך לבחירות הרי הוא מזיק לבני ישראל, והם טענו שמרדכי אינו צודק, מדוע אתה עובר, שהוא העובר על מצות המלך, ובאו לידי כך לפי שלא קבלו התורה שבעל פה ולא ידעו שהם צריכים להכניע עצמם תחת המנהיג, כי לפי שהלכו בחושך ראו ההיפך מהאמת, וכמאמר הרה"ק ר' אהרן מקרלין שכאשר הולכים בדרך לא טובה, הרי שגם התורה והתפילה אינו כראוי.

אבל כשראו בני ישראל איך שמרדכי הצדיק לומד הלכות קמיצה עם התלמידים, ואז הגיע המן, אז נעשה ביטול הרע לגמרי, שהמן בעצמו הוכרח להכריז ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו, שלא רק בני ישראל קבלו התורה שבעל פה אלא שבכל העולם נעשה(?) קידוש ה', שראו כאשר לא שמעו בקול מנהיג הדור מה שנגזר עליהם, על אף שהוא בעצמו לא השתחוה להמן, וכיצד זכה על ידי מה שלמד תורה לשמה שהרע בעצמו יאמר ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו.

והאמת היה, כיצד באה ישועתם, - פעם אחת ישבתי בכפר עטה בסעודת מלוה מלכה ודיברו מהרבי ר' מרדכי'לי, ואמרתי שבימים שהיו יושבים וממתינים אצל פתח ביתו של הרבי ר' מרדכי'לי, היה הרבי ר' מרדכי'לי יודע כל מי שבא ולשם מה בא, ופעל הישועה עבור כל אחד ואחד, ומה שעברו לאחר מכן היה כדי שלא יצאו בפחי נפש, כן אמרתי שם, וכאשר שבתי לביתי פתחתי הספר נועם אלימלך ונפתח לי מה שכתב על הפסוק (פי יתרו) כי יהיה להם דבר בא אלי, ודקדק שהיה צריך לומר כי יהיה להם דבר באו אלי, שפתח בלשון רבים וסיים בלשון יחיד, ומבאר הרבי ר' אלימלך שהכונה בזה הוא, שבתחילה באו הדברים בפני משה רבינו, קודם שהם באו, וכך פעל להם הישועה והוא ממש כדברינו.

והיה בזה עובדות הרבה אצל הרבי ר' מרדכי'לי, שאנשים נכנסו, וקודם שאמרו איזה דיבור מיד ענה להם על מה שבקשו לשאול.

איתא מהמאור ושמש שהצעקה ללא דיבורים גדולה מהצעקה עם דיבורים, כשאדם מישראל צועק אוי וכדומה בעת תפילתו, הרי זה פועל יותר ובוקע רקיעים, על הפסוק ותען אסתר ותאמר אמר זקני הק' כי ותען

ר' שמעלקע מסעליש, והגיש בפניו איער קיכל, וכשנטל בקיכל בידיו אמר הרבי ר' מרדכי'לי שלא נעשה בטהרה, וענה לו ר' שמעלקע בזה הלשון, רבי לעבן, המופת היום לא צלח, שהרבנית הכינה את המזונות, וכבר היתה זקינה, ונטל הרבי ר' מרדכי'לי את המזונות לתוך ידו ואמר, לא, זה לא נעשה בטהרה, וכאשר שמע ר' שמעלקע את הדבר שלח לברר הדבר ונתברר שאכן הרבנית היתה חלשה באותו יום ושכינה הכינה את המזונות.

והאיש מרדכי הולך וגדול, והשאינו לנו עד סוף כל הדורות, הוא בעצמו אמר על עצמו, שהנה אצל הרבי ר' מרדכי'לי ראו ענינם שלא כדרך הטבע ממש, והיה נראה זה כבחנינה של צדיק גוזר, והיה אומר, מה טעם נושעים אצלו, כי הנה הסדר אצלו היה, שהיה קשה מאוד להכנס אצלו, שהיו באים ויושבים כשבוע או שנים ושלשה עד שפתחו הדלת, וכאשר פתחו הדלת עברו בלילה אחד כמה מאות איש מחצות הלילה ועד לשעה חמש או שש, ולא נתנו לאיש לדבר, אלא היה נותן לכל אחד את ידו ואומר זאלסט האבן געפועליט, ואמר שכאשר היהודי יוצא החוצה הרי הוא אומר, אני דימיתי שהרבי יעזור לי, ולבסוף אף לא שמע אותו, ועכשיו אין לי על מי לסמוך כי אם על השי"ת, ועל ידי מה שהם סומכים על השי"ת הרי הם נושעים.

ידי שברון לב באים לפני ה', וכמו שנאמר קרוב ה' לכל קוראיו, קרוב ה' לנשברי לב, שאמנם קרוב ה' לכל קוראיו, כשהוא לכל אשר יקראוהו באמת, אבל יש עוד פסוק, קרוב ה' לנשברי לב, ומעלה זו יש בדורנו, שאף שאין לנו היכולת להרים עינינו כנגד הדורות הקודמים, אבל יש לנו רק דבר אחד, לבבות נשברים מחמת כמה בחינות, ובדור זה יכולים אנו לבקש מהשי"ת, משום שקרוב ה' לנשברי לב ואת דכאי רוח יושיע.

מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע, לב יהודי המרגיש בפורים את השי"ת, ומתחיל לבבו לדפוק לפני השי"ת משום שהוא מרגיש את דבר המלך, מי שהגיע לבחינה זו הרי הוא בא בפורים לישמחה וששון ליהודים, שזוהו השמחה הגדולה ביותר במה שזוכים להרגיש את השי"ת.

ורבים מעמי הארץ, הרה"ק מבעלזא היה אומר שדור זה הוא בבחינת עמי הארץ, שיש בו הרבה תינוקות שנשבו.

ומה שנאמר **מתידיים,** היינו שמתחילים בעבודה בהדרגה, שמתעלים עוד ועוד, בתחילה מניחים תפילין, ואח"כ הולכים לשיעור, ואח"כ נכנסים לכולל וחובשים

מלשון וענית ואמרת, לשון הרמת קול, ותען אסתר ותאמר, שהתחילה לצעוק, **ישאלתי ובקשתי** הנני מבקש שאוכל לבקש, ועל דבר זה בעצמו אפשר לצעוק לפני השי"ת, שמבקשים מהשי"ת שיוכלו לבקש, וזה מה שנאמר **ישאלתי ובקשתי** בכפל הלשון, שהוא הבקשה שיוכל לבקש.

כשהיה זקני הק' כבן עשרים שנה וכמה התגורר בנדבורנא, והיה אז גזירה נוראה רח"ל, ונאספו כל אנשי העיר, ואמר זקני הק' שעל ידי קריאת המגילה יתבטל הכל, וכן היה.

אם מצאתי חן בעיניך המלך, סתם המלך הכוונה להשי"ת, ולכאורה כיצד יכול האדם לומר אם מצאתי חן בעיניך המלך, וכי כיצד ימצא חן בעיניו, והתשובה על זה הוא, וכשר הדבר בפני המלך, שאינו מבקש למצא חן משום שהוא ראוי לך, אלא וכשר הדבר לפני המלך, שהרי אם לא יהיה הישועה יהיה חלילה חילול כבוד ה', ומשום כן ביקש על הדבר, משום שכשר הדבר לפני המלך.

על ידי שברון לב אפשר לבא לפני השי"ת, וגם אם אין זוכים לבא לפחד האמיתי שצריך האדם שיהיה לו לפני השי"ת כשמדברים אליו, אבל על

משמירת תורה ומצוות כבר כתב הרמב"ם שהם אינם מעכבים את הגאולה, שמי שהוא מחלל שבת בפרהסיא אינו בכלל ישראל, אבל יש הרבה שנשבו ביניהם שלא הגיעו לכלל זה, וגם הם מנותקים, ויש להביאם לידי כך שירגישו טעם בשבת וירגישו טעם הנחת תפילין, וירגישו טעם ושמחה בקדושה במה שאנו בני ישראל ולא גויים, ולשמח במה שיש זמנים של קדושה ופרישות, ויש לנו היכולת לעבוד את השי"ת בכל הענינים.

ופורים הרי זה הזמן של ורבים מעמי הארץ מתיידיים, שבהדרגה מתעלים בעבודת השי"ת עוד ועוד, ויש לבקש על כל הכלל ישראל, ואמנם אנו בעצמנו יש לנו שקים גדולים שצריכים למלאותם בישועות, אבל אין זה התכלית, התכלית הוא לעשות רצון אבינו שבשמים, ובאמת שגם זהו הרצון למעלה שיהיה לנו הישועה, אכן רצון אבינו שבשמים הוא שנבקש עבור כל ישראל, ונוכה שיהיה כמו שאמר זקני הק', שאלתי ובקשתי, אנו מבקשים שנוכל לבקש, שיפתחו את עינינו מן השמים, ויפתחו את פינו ומוחנו שנדע כיצד לבקש שיעלו התפילות ויתקבלו ברחמים וברצון.

שטריימל, ומתעלים בהדרגה, ורבים מעמי הארץ מתיידיים, 'כי נפל פחד היהודים עליהם', מי שהוא מתעלה הרי הוא מרגיש איזה פחד מהיהדות.

כשמשיח היה אצל הבני יששכר על שבת, לא ידע איש שזהו משיח, והוא יושב בסוף השולחן, ובעת עריכת השולחן הביטו כל הציבור רק עליו ולא על הבני יששכר, ולפי שכן השמים לא הגיעו שעתו להתגלות לא שאל איש עליו, ולאחר השבת נכנס להבני יששכר והסתגרו יחד כמה שעות, ובנו של הבני יששכר, הרה"ק ר' דוד מדינב הוא הבין מה שנעשה כאן, וראה איך שאביו יושב עמו, על אף שהוא עושה רושם כאדם פשוט, ומיד הלך לאכסניתו לראות מה שיש לו שם, ומצא שם שקים מלאים כתבים, והביאו אצל אביו וביקש לקרא בהם, ומיד אמר לו אביו שלא יגע בשקים אלו, וצוה עליו להחזירם מיד, והוסיף ואמר לו, היודע אתה מיהו זה, הרי זהו משיח, והוא הגיע לטעון לי שהצדיקים דואגים רק עבור הנשמות והצרות ישראל, ואילו גלות השכינה וצרות משיח אין נוגע להם, וזהו ענין צרות משיח, שיש לרומם את בני ישראל שירימו את עיניהם להשי"ת ויראו את הטעות שעשו עד היום, וכל זמן שלא הגיעו לידי כך, זהו צרת משיח וזהו המעכב את הגאולה.

ואמנם אותם שהתרחקו לגמרי

שלה"ט יום י"ד פורים דפרזים תשס"ו

זקני הק' אמר פעם בפורים אחר קריאת המגילה בדיחותא, שאיש לא יקח שני כוסות משקה, כי אם שלש, ומי שמדמה שרק לזה היה כוונתו, אינו יודע כלל מהו חסידות קרעטשניף, וכן היה כל עניינו, והיו רק כמה יחידים שהבינו כוונתו.

והיה מספר שהרה"ק מרוזין זי"ע היה אומר לבעל מקריא קודם התקיעות בראש השנה, 'זאגט אונז פיהר', כלומר שיקרא את התקיעות, ואמר שכוונתו במה שאמר פיהר היה שם הוי"ה הוא שם של ארבע אותיות ושם אלקי"ם הוא שם בן חמש אותיות, וכוונתו היה לומר שיהיה מידת הרחמים.

וכן היה כוונתו בדבריו, ורק במעט מהם הבינו מהו כוונתו.

הוא היה אומר, עוד מעט וסקלוני, עוד מעט וכבר יבינו אותי, שעדיין אינם משיגים כוונתו.

והיה מספר שהרה"ק מרוזין זי"ע היה אומר לבעל מקריא קודם התקיעות בראש השנה, 'זאגט אונז פיהר', כלומר שיקרא את התקיעות, ואמר שכוונתו במה שאמר פיהר היה שם הוי"ה הוא שם של ארבע אותיות ושם אלקי"ם הוא שם בן חמש אותיות, וכוונתו היה לומר שיהיה מידת הרחמים.

וכן היה כוונתו בדבריו, ורק במעט מהם הבינו מהו כוונתו.

הוא היה אומר, עוד מעט וסקלוני, עוד מעט וכבר יבינו אותי, שעדיין אינם משיגים כוונתו.

והיה מספר שהרה"ק מרוזין זי"ע היה אומר לבעל מקריא קודם התקיעות בראש השנה, 'זאגט אונז פיהר', כלומר שיקרא את התקיעות, ואמר שכוונתו במה שאמר פיהר היה שם הוי"ה הוא שם של ארבע אותיות ושם אלקי"ם הוא שם בן חמש אותיות, וכוונתו היה לומר שיהיה מידת הרחמים.

וכן היה כוונתו בדבריו, ורק במעט מהם הבינו מהו כוונתו.

הוא היה אומר, עוד מעט וסקלוני, עוד מעט וכבר יבינו אותי, שעדיין אינם משיגים כוונתו.

וכן היה כוונתו בדבריו, ורק במעט מהם הבינו מהו כוונתו.

הוא היה אומר, עוד מעט וסקלוני, עוד מעט וכבר יבינו אותי, שעדיין אינם משיגים כוונתו.

'אין אסתר', שוב לא יהיה הסתרה, 'מגדת' מלשון המשכה גוד אחית גוד אסיק, שבני ישראל יראו איך שהשי"ת נמשך אליהם והם ימשכו אליו.

'ותהי אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה', מה שהאדם עושה בהסתרה

וענין זה מבואר בנועם אלימלך (פרשת כי תשא) שענין ההבטה במראה 'שהוא גשמיות עב מכל הגשמיות', וזקני הק' הרבי ר' מאיר'ל מקרעטשניף זי"ע אמר, גם אם יהיה לאדם צלם אלקים הנאה ביותר, כשיביט במראה יאבד את הצלם אלקים שלו.

'אין אסתר מגדת', אסתר לא רצתה להראות כלל שיש בה איזה מעלה.

בספה"ק (אור המאיר פ' שמות ועוד הרבה בשם כתבי אר"י) מבואר שאסתר כונה לשכינה הק', שהשכינה הק' נסתרת כסדר, ואומרים על הרבה צדיקים שבפורים זכו לראות את השכינה הק'.

'ותהי אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה', מה שהאדם עושה בהסתרה

כך, וכל מה שיהיה בעת הגאולה שיגדלו גלוסקאות וכלי מילת, היה צריך להיות בעולם, ובפורים על ידי מה ששותים שבים למה שהיה קודם עץ הדעת, ושם אין כלל דרך הטבע, וממילא בפורים אפשר לפעול גם מה שאי אפשר לפעול בדרך הטבע, כי פורים הוא למעלה מהטב. וזהו עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, שלא יהיה הארור המן בהנהגת העולם.

ויש רק ענין אחד שאי אפשר לפעול בפורים, שידעו את כל הש"ס ללא לימוד התורה...

א' שהשיג פעם מהו הפורים אמר, הנה הפורים נתנה לישראל מסיני, וכמו שמבואר בספה"ק, והנה בכל ימי הפורים עד לימיו של מרדכי לא שתו, ואם כן יש להרבות בפורים בשתיה כל כך כנגד כל השנים הללו, וזהו עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, קודם שידעו מהענין של המן ומרדכי, שיש להשלים את השנים הללו.

בסיגעטס היה הציבור הבאים לזקני הק' מחוץ לעיר מתחלפים שלש פעמים, היה ציבור אחד שהיו באים לקריאת המגילה בלילה, ולאחר מכן שבו למקומותיהם, היה ציבור

כל ענין שבעבודת השי"ת נשאר מזה רושם לתמיד, והנה כשהלכה אסתר לאחשורוש היה עמה השכינה הק' וכמבואר באריכות בתרגום שני, ובכתה לפני השי"ת על כל הצרות, וכאשר אמרה איש צר ואויב בקשה להראות על אחשורוש והמלאך החוה את ידה כלפי המן, שהיא לא חשבה לרגע שהיא מדברת לפני אחשורוש ושהיא מתחננת לפניו, שהיא ידעה שהשכינה נמצא עמה, ודברה לפני השכינה, שהיה אז התגלות השכינה, ובכל שנה בפורים נשפע השפעה זו, שכן בקשה אסתר כתבוני לדורות, שבפורים יש יותר התגלות, כמבאר בספה"ק קדושת לוי 'על מקרא מגילה', מגילה לשון התגלות, שבפורים יש התגלות אלוקית יותר מכל זמני השנה.

זקני הק' היה מפרש המאר חז"ל חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, שאיתא שבעת חטא עץ הדעת היה הפגם במה ששתו מהיין קודם קידוש, ועל ידי מה ששותים בפורים באים לידי כך שיהיה ההתגלות כמו שהיה קודם חטא עץ הדעת, וממילא שייך לפעול גם למעלה מדרך הטבע, כי כל דרך הטבע התחיל מאז חטא עץ הדעת, שאם לא היה חטא עץ הדעת לא היה צריך להיות הנהגת העולם

לדוד שמזמרים בחנוכה, ומיד נעשה זקני הק' לאדם אחר, ונעשו פניו שמחות.

חז"ל אמרו (מגילה ז:): סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא ידי חובתו, סעודת פורים שעושים מתוך בחי' לילה לא יצא ידי חובתו, בעת סעודת פורים צריך שיהיה בחי' 'אור'.

עוד י"ל לא יצא ידי חובתו, פ"י שלא יצא מהפורים עם החובות, שבפורים אפשר לצאת מכל החובות, שיש רק שני חיובים, חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום (מגילה ד.), מחייב איניש לבסומי בפוריא (מגילה ז:), ועל ידי שני חיובים אלו יוצאים הכל, ושוב אין חובות.

והנה בגמרא הלשון הוא מיחייב איניש לבסומי בפוריא, ובשולחן ערוך (סי' תרצ"ה ס"ג) הלשון הוא חייב, וזקני הק' אמר בזה ביאור, שהנה בגמרא הביאו מה שהיה על ידי מה ששתו, שקם רבה ושחטיה לרבי זירא, ונראה שהזה מעשה לסתור, שבתחילה הביאו את החיוב ומיד הביאו מה שנגרם מהשתיה, - ובאמת שהמהרש"א כתב שלא שחטו, אבל יש הפשט כפשוטו, - ואמר זקני הק' שאכן בגמרא לא אמרו חייב אלא מיחייב, שבקשו לחייב, ומשום מעשה זה אין בזה חיוב.

שהיה בא לתפילת שחרית ומשתה היין, והיה ציבור שהיו באים בלילה לעריכת השולחן, וחלק מהציבור היו באים ממרחקים, מקלויזנבורג או מטעמשוואר או מסאטמאר ועוד מקומות רחוקים, והם היו נשארים על כל יום הפורים.

בליל פורים לאחר המגילה היה אצל זקני הק' זמן מרומם, ושנה אחת אמר, שבימי נעוריו כשלמד מסכת מגילה (ד.) מה שאמרו שם, איתמר נמי אמר רבי חלבו אמר עולא ביראה חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום, ופירש רש"י, ביראה, דמן בירי, ואמר שקודם שלמד דברי רש"י למד שביאור דברי הגמרא הוא, ביראה חייב אדם לקרא המגילה בלילה שבלילה יש לקרא את המגילה מתוך יראה, ולשנותה ביום, שביום יש לשנות את העבודה ולקרוא המגילה מתוך שמחה, ובאמת שאין בדור הזה מי שיוכל לומר מבינות על קריאת המגילה שלו, אבל כן אמר.

ובלילה לאחר קריאת המגילה היה עריכת השולחן, והיה עורך את שולחנו בביתו, ואז לא דיבר מאומה, אלא ישב בדביקות גדולה, ושנה אחת נכנס באמצע עריכת השולחן אחד מאנשי סיגט מלובש בתחפושת ולא היו פניו מגולות, וניגן בכינור, והיה מנגן את הניגון על שיר המעלות

להוושע בו בשנה זו בכל פרט, 'ככתבם וכזמנם', שהזמן פועל שענין זה יהיה כתוב במגילה.

הנה בשנים הראשונות היה עניות גדולה ל"ע כאן בארץ ישראל, ומי שהיו לו קרובים באמריקא היו לפעמים מקבלים ע"י הפאסט אגרת מחו"ל ובו סכום מעות, וכשהיה בא הפאסט-טרעגער ומביא את השקים עם הדואר, ומי שהיה לו קרוב באמריקא וכדומה היה ממתין לאגרת מאמריקא, היום גם עשרת אלפים דולר מאמריקא אינו כלום, אבל אז החשיבו עשר דולר מאמריקא, והקטנים כל עת שראו את הפאסט-טרעגער היו שואלים אותו אם הביא אגרת טובה, ואם לא היה מביא היה אומר, מחר אביא, ואנו נשאר לנו עדיין יום מחר (היינו פורים דמוקפין).

והנה הקטנים דימו שהפאסט-טרעגער הוא זה שמביא את המכתבים עם המעות, והם לא השיגו שיש אחד ששולח את האגרת, וכמו כן הרבי הוא רק הפאסט-טרעגער, על כל אחד לבקש מהשי"ת שיכניסו איזה דבר לאגרת שלו, כל אחד מה שהוא מבקש, הנני רק פאסט-טרעגער.

אבי הק' היה מפרש 'לתת את שאלתי

הנה ביום שלאחר פורים יחול בו פסח, ויש להם שייכות, שקודם סעודת ליל הסדר אומרים שולחן עורך, ובזמני היו המלמדים מפרשים בלשונו "מ'עסט און מ'טרינקט אזוי ווי גאט האט געבאטן", אוכלים ושותים כפי מה שצוה השי"ת. יש לאכול ולשתות כפי מה שצוה השי"ת ואז אפשר להתעלות, וכמו שאמר הרבי ר' אלימלך זי"ע שצדיקים היו מתברכים שיהיו בעת התפילה במדרגה כשם שהיו בעת האכילה, ובלייל פסח כשהכל מזוככים, אפשר לדבר דיבור זה, וזה נוגע עד לפורים הבא, שאוכלים ושותים כפי אשר צוה ה'.

האמת הוא שכל משתה היין נשפע מהמגילה, לפני שנים הייתי אומר שהטפשים באים למשתה היין, ואינם יודעים שבעיקר פועלים הכל בעת המגילה, כי בעת קריאת המגילה פועלים 'לקיים את דברי הימים האלה', שכל מה שמבקשים בפורים שיקויים. ועוד מבקשים שנפעל יותר ממה שמברכים בפה, ולכן מאריכים באמירת 'לקיים'.

במגילה כתוב כל ענין שצריכים

כי בדרך כלל כדי להיכנס אל המלך יש לאדם לעשות הרבה השתדלות, אבל כשאדם עומד בשער המלך וצועק שהוא מבקש להכנס לפני המלך, לפי שהוא מבקש לדבר עם המלך על כבוד המלך, מיד פותחים לו כל השערים.

‘ותען אסתר’, וענית פירש”י (דברים כו, ה) לשון הרמת קול, שלא רק שדיברה אלא שצעקה. ‘שאלתי בקשתי’, אני יודע אם זקני הק’ פירש כאן או אבי הק’ או שמא אני פירשתי כן, שלכאורה שאלתי ובקשתי הרי זה כפל הלשון, והכוונה הוא שאלתי ובקשתי, הנני מבקש ממך שאוכל לבקש, שאוכל לבקש מהשי”ת שאוכל לצאת ידי חובתי כלפי שמיא.

‘ואם מצאתי חן לפניו וטובה אני בעיניו’, החן אין לו סיבה והגיון, שגם מי שאינו הטוב והנאה ביותר ואינו עשיר גדול, יתכן שיהיה לו חן ודבריו מתקבלים, וכן נאמר ונת מצא חן בעיני ה’, ואנו מבקשים ואם מצאתי חן, ולאחר מכן מוסיפים וטובה אני בעיניו, שנהיה באמת טובים בעיני השי”ת, לא רק משום שיש לנו חן בעיני ה’, אלא שיהיה טוב בעיני ה’.

השי”ת יעזור שיהיה קריאת המגילה דברי שלום ואמת, היה אחד שברכתיו

ולעשות את בקשתי, האדם מבקש איזה בקשה ואינו יודע אם הוא לטובתו, שהוא מדמה שזה לטובתו, ‘לעשות’ הוא מלשון תיקון, עה”פ את הבקר אשר עשה פירש רש”י אשר תיקן קמא קמא תיקן, וזהו ולעשות את בקשתי, שהשי”ת יתקן את בקשתנו, שנפעל מה שצריכים אנו לפעול ומה שהוא באמת לטובתנו.

אמירת הקרובץ אצל אבי הק’ וזקני הק’ היה באופן עצום, כל תיבה שהיה אומר היה באופן מיוחד מתוך דבקות, אבי עוד הכיר את זקיני הרבי ר’ מאיר’ל, ואת זקני הק’ בימי חורפו קודם שבאתי לשם שאז היה העבודה עוד יותר בהתגלות.

לבוא אל המלך להתחנן לו, ולבקש מלפניו על עמה, להתחנן ל’ו’, שיש לצעוק געוואלד על כבוד שמים, כבוד שמים, היכן הוא כבוד שמים, שחלילה לא יתחלל כבוד שמים, ויש להתחנן ולבקש על זה, ורק אז אפשר לבקש מלפניו על ‘עמה’, שלאחר מה שמבקשים על כבוד שמים אפשר לבקש עבור בני ישראל.

או יאמר, כיצד אפשר לבוא אל המלך, על ידי להתחנן ל’ו’, על ידי מה שצועקים שמבקשים להכנס לפני המלך, אז אפשר לגשת לפני המלך,

שנושעים מיד ולפעמים לוקח זמן עד
לישועה, אבל לבסוף מתקיים הכל,
ועכשיו אנו עומדים בלקיים הראשון,
השי"ת יעזור שישפיע כל טוב לבני
ישראל.

בפורים שיזכה לזיווג הגון ולאחר
זמן עדיין לא נושע, ואמרתי לו שיש
שני בחינות של לקיים, במקום אחד
נאמר לקיים והטעם הוא רביע, שהוא
בניחותא, ובמקום אחר מאריכים
בו שהטעם הוא פזר, לפעמים יש

רשפי אש

שיח"ק
מכ"ק רבינו
הקדח"ט זיע"א

לחיים מוצאי תענית אסתר תשס"ה לפ"ק

ואמנם גם כשאמרה אסתר המלכה 'המן הרע הזה', היתה בזה כוונתה גם לאחשורוש, כי אדם רשע נקרא בשם 'המן', ואז קראה לאחשורוש בשם 'המן', שכאשר אמרה 'המן הרע הזה' היתה כוונתה לומר שעכשיו הוא ה'המן'.

הנה אסתר המלכה כשהזמינה את אחשורוש לסעודה, ביום הראשון לא בקשה דבר, ובקשה רק 'יבוא המלך והמן אל המשתה אשר אעשה להם ומחר אעשה כדבר המלך' (אסתר ה, ח), ורק ביום השני בקשה על הכלל ישראל, ויש להבין מה הטעם בזה.

אלא שאת אחשורוש לא היתה יכולה להכניע אלא על ידי זה שאכל ביום הראשון מהסעודה אשר עשתה לו, ורק לאחר מכן בכוח הסעודה הזאת ידעה שלמחרת תוכל להכניע את אחשורוש והמן.

ובאמת שאחשורוש היה רשע יותר גדול מהמן, כמו שאמרו חז"ל (מגילה טו). 'ותאמר אסתר איש צר ואויב המן הרע הזה' (אסתר ז, ו), אמר רבי אלעזר מלמד שהיתה מחווה כלפי אחשורוש, ובא מלאך וסטר ידה כלפי המן. -

וזה נקרא בטחון אמיתי בהשי"ת, אך באמת אין זו מדריגה כ"כ גדולה, כי בתרגום שני מבואר שאסתר ראתה את השכינה הק', וזה היה גודל השגחה, הגם שעמדה לפני אחשורוש בתחינה ובקשה לבטל את הגזירה לא פחדה לומר עליו שהוא גזר הגזירה, שכיון שראתה את השכינה אצלה לא פחדה מדבר.

ותהי אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה' (אסתר ב, טו). יש לפרש שיום הפורים נושא חן אצל כל אחד, כי בדרך כלל במועדות זוכים להארה מן השמים כפי גודל ההכנה שהיה לו מקודם, שהמוחות וההארות אינם דברים גשמיים, והם דברים רוחניים, וכפי מה שמתחזק ומתעלה בנשמתו קודם החג, כך יזכה למוחין חדשים והארות חדשות, אבל בפורים זוכים להתעלות ולהארה, גם כשלא ערך ההכנה, וגם עם הבנה מועטת אפשר ליזכות להארות גדולות, וזהו מה שנאמר בהמשך הפסוק (שם יח) 'ויתן משאת כיד המלך', שהשי"ת נותן התרוממות גם יותר ממה שאנו ראויים לו.

הלילה, ויצאו כל בני העיר לומר שלום, וגם אאמו"ר הק' יצא לקבל שלום ולקח אותי עמו, ומרוב הדוחק כשהגיע אאמו"ר אצל הרה"ק ראה שאינני אצלו, והתחיל לקרוא בשמי, ונעשה שם קצת בהלה שילד נעלם בדוחק הרב, והתחיל גם הרה"ק לקרוא בשמי.

גם כשהיה הרה"ק בארץ ישראל היה הסדר שעברו כל הציבור לומר 'לחיים', אלא שלפעמים היה מבקש באמצע את ההאנטוך ולא נתן לכל אחד לחיים בידו הק', וגם לילדים לא נתן ידיו כי אם בהפסק ההאנטוך, על אף גודל זהירותו בכבוד בני ישראל.

בשנים הראשונות כשהתגוררתי בירושלים, והיו עמי הבחורים שעלו אתי מהמחנות, כשהרה"ק היה בירושלים היה האכסניא בבית וגן, והיינו נוסעים במוצאי שבת לשם, ועברנו לומר א גוטע וואך, ונתנו לו שלום, הרה"ק ישב ועיניו עצומות, וכולם עברו לפניו ונגעו בקצה ידיו, והיה שם בחור אחד שביקש ליתן שלום ב' פעמים, אבל מיד כשביקש הבחור לגעת בידו הק' נייער ואמר, לא, לא, אין צריכים שני פעמים.

בדרך כלל היה הסדר שבאו לקבל שלום עוד קודם שבת, ופעם אחת כשהתגוררתי כבר בכפר עטה, ובדרך כלל הייתי נוסע להרה"ק לכל הפחות פעם אחת בשנה לשב"ק, או בשבת

זקני הק' היה אומר בדרך כלל בעת שתיית לחיים 'לחיים ולברכה' ולפעמים היה מוסיף על זה עוד ברכות, 'לחיים ולברכה לשמחה ולשון לישועה ולהצלחה'.

הדרך אצל זקני הק' וכן היה הסדר אצל הרה"ק **מבעלזא**, שהיו עוברים כל הקהל לומר 'לחיים' בנתינת יד, וגם כשהיה דוחק גדול היו עוברים לתת היד, בילדותי הייתי אצל הרה"ק מבעלזא על שבת אחת, כשנסע לשבות בעיירת מרפא, ובכל התפילות עמדתי באותה שבת מאחורי הרה"ק, והיה שם דוחק גדול, והסדר היה שם שכל הרעבישע קינדער ישבו בעת השולחן מאחורי הרה"ק, אבל אני רציתי לעמוד מלפני הרה"ק כדי שאוכל לראות את פניו הק'.

ובעת אמירת 'לחיים' היה שם דוחק נורא ולא עלה בידי לומר 'לחיים', וישב שם דודי, אחי אמי, ר' זלמן לייב מזאלקווע, מגדולי חסידי בעלזא, ואמר להרה"ק שבן אחותו נמצא כאן, בנו של הרב בבראדשין, ושמו הערשל, והוא מבקש לומר 'לחיים', והתחיל דודי לצעוק הערשלי'ע כמה פעמים, כדי שיתנו לי לעבור, ויחד עמו התחיל גם הרה"ק לצעוק הערשלי'ע. עד שבאתי לומר 'לחיים'. וענין זה היה שוב בעת שעבר ברכבת בעיר סטאניסלאוו, והיה זה באמצע

וכשהיה קורא המגילה היה פחד עצום, וכגון כשקרא הפסוק (אסתר ד, ג) 'אל תדמי בנפשך', וכדומה.

בפסוק זה אמרו צדיקים, שאסתר המלכה בקשה בפסוק זה להציל את בני ישראל ממה שנגרם בסוף על ידי הציונים, שהיא בקשה שאם השי"ת לא יעזור לבני ישראל מצד הקדושה, 'רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר' (שם יד), שלא עלינו יאחזו בדבר מצד אחר.

המגילה של זקני הק' היה לאחר קריאת המגילה ספוג מדמעותיו והזיעה שנסף ממנו.

מי שרוצה להרגיש טעם בקריאת המגילה יש לו לדבר ולעסוק בזה קודם פורים, אבל בעת הקריאה אין שייך לחשוב מדברים אלו.

'ומי יודע אם לעת כזאת' (שם), היכן שייך למצוא זמן יותר טוב מהזמן של פורים, ואם לא עכשיו, אימתי כן.

יויסר המלך את טבעתו אשר העביר מהמן ויתנה למרדכי (אסתר ה, ב), כל מה שהיה עד עכשיו בצד הרע, נכנס לקדושה.

חזון או בשבת שובה, בתחילה הייתי נוסע לשבת חזון, וכמו שאמר זקה"ק הרבי ר' ארון לייב ששבת חזון הוא השבת הנעלית ביותר בשנה, ופעם אחת כששבת הרה"ק בקיץ בבני ברק ולא בירושלים נסעתי לשם, ולא הספקתי לקבל שלום לפני שבת, וקודם שנתיישב במקומו לקבל שלום מאחרים, ניגש למקום שעמדתי שם ואמר לי, געלויבט דער אייבשטער אז מ'זעהט זיך שבת, ובאותה שבת שמעתי את ה'קדם רבון עלמין'.

'הכסף נתון לך' (אסתר ג, יא), הנה אצל הצדיקים ראו איך שהרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן והרבי ר' אלימלך והרה"ק מאפטא נתנו את כל כספם להשי"ת, 'הכסף נתון לך', אם הצדיק נותן את כל אשר לו להשי"ת, 'והעם לעשות בו כטוב בעיניך', הוא יכול לפעול עבור בני ישראל כל מה שיצטרכו.

בעבר היה הסדר בפורים שהייתי מצוה לאנשים שיתנו סכומים גדולים, אבל זה כמה שנים שנתבטל זה הסדר, אז הייתי צריך לצוות, אבל היום נותנים גם ללא הציווי.

הנוסח של קריאת המגילה של זקני הק' בודאי כבר היה אצל אבוה"ק,

מדברים למעלה, שכל מה שמבקשים אפשר לפעול. אין רק ווערטלעך, זהו התורה עצמה, זהו הפורים.

ומאמר אסתר קיים דברי הפורים האלה (אסתר ט, לב), מאמר אסתר הכונה למגילת אסתר, ועיי' פועלים קיים דברי הפורים האלה, שכל מה שמדברים בפורים שיוכלו לפעול.

בדרך כלל לא היה זקני הק' מדבר בפורים דברי צחות, גם במשתה היין, ורק לפעמים היה אומר לאחר קריאת המגילה כשהיו מעמידים משקה על השולחן, והיה מכריז שאין לשתות שתי כוסות, כי אם שלש.

היתה שם שמחה, אבל על זקני הק' ראו כובד ראש, ובאופן זה היה השמחה אצלו.

ושאר היהודים (אסתר ט, טז), טעמו בפזר, אותם בבני ישראל שישארו שארית הפליטה בדור האחרון, הם יהיו יותר חשובים מכל הדורות, ולכן נמשך התנועה באריכות, בחינות 'ושאר היהודים', והם יזכו לראות פני משיח.

הנה לפעמים כשמבקשים על איזה דבר, אבל משמים אין נותנים לו, כי רואים שאין זה לטובתו, אבל בפורים אפשר לפעול הכל, וכמו שנאמר

לקיים את ימי הפורים האלה (אסתר ט, לא), לגבי הישועות שפועלים בפורים, לפעמים רואים הישועה תיכף לאחר פורים ולפעמים לאחר זמן, שהנה במגילה נאמר ב' פעמים 'לקיים', וטעמיהם שונים, שיש אופן של לקיים מיד לאחר פורים, ולפעמים זה לוקח קצת זמן, ובמה הדבר תלוי, הנה בפורים מקבל כל אחד על עצמו עול מלכות שמים, וזה תלוי באופן הקבלת עול, שאם הקבלה הוא מיד, כמו כן יהיה הישועה מיד, אבל אם הקבלה הוא רק מתון מתון, כמו כן יבואו השפעותיו מתון מתון.

בעבר בפורים חשבנו, שלא יתכן שיבא זמן שלא יהיה פורים, אבל היום יש לנו לבקש שלכל הפחות יהיה בפורים כמו שצריך להיות, שנבוא להרגשות שהרגשנו בעבר מהו פורים.

להיות עושים את שני הימים האלה ככתבם וכזמנם בכל שנה ושנה (אסתר ט, כז), בכל שנה ושנה מתעוררים כל ההשפעות שהיו בשנה הראשונה בפורים, שאפשר לפעול כל מה שצריכים.

ומדבר כלשון עמו (אסתר א, כב). כפי מה שמדברים למטה בפורים כך

יאמר לו שהוא צדיק, הוא יאמין שזה אמת רק לרגע זה.

וזהו כוונת הפסוק 'וכשר הדבר לפני המלך וטובה אני בעיניו', שגם אם בעיני השי"ת הנני טוב, אבל מי יודע אם הדבר יעמוד, אכן כשצריכים להמשיך ישועה לאדם, גם אם לא יצא ידי חובתו מצד עצמו, אבל ע"ז יבא לידי כבוד שמים, ואם כן די במה ש'וכשר הדבר לפני המלך וטובה אני בעיניו', כדי שיהיה כבוד שמים.

'וכשר הדבר לפני המלך וטובה אני בעיניו' (שם), אם חושבים על כל ענין שאינו צריך לשום תגמול עבור מעשיו, לא עולם הזה ולא עולם הבא, לא ממון ולא כבוד, כי אם לעשות נחת רוח לפני השי"ת, אז יהיה וטובה אני בעיניו, שמעשים אלו רצויים לפני השי"ת.

(אסתר ט, יב) 'ומה בקשתך עוד ותעש', 'ואתם כתבו על היהודים כטוב 'בעיניכם' (אסתר ח, ח), מה שאומרים בעולם הזה שהוא טוב, מסכימים גם בשמים שהוא טוב.

לפעמים יש שידוכים, אף שלמטה אין שני הצדדים שווים, אך השידוך צריך להיות כי למעלה צריכים להשתדך שני צדדים אלו.

'וכשר הדבר לפני המלך וטובה אני בעיניו' (אסתר ח, ה), הרבי מלובלין זיע"א אמר פעם לאנשי שלומו, שאינו יודע כיצד יצא בדינו למעלה, כי יודע הוא שלא יצא ידי חובתו כלפי שמיא, נענה אחד התלמידים ואמר, שאנו בטוחים שהרבי הוא צדיק הדור, אמר לו הרבי, אבל הבית דין של מעלה לא ישאל אותך, והוא יודע שלא יצא ידי חובתו, וגם אם כביכול בעצמו

שיעור בגמ' מס' מגילה (יז:) – ה' תשא תש"ס

תפוח טוב לשק של תפוחים רקובים אין הם נעשים טובים ע"ז, כי אי אפשר לחיות אצל הרשעים.

וענין זה התחיל כבר אצל הבעש"ט, אלא שדרך הבעש"ט הוא בנעימות, ולכן צוה הבעש"ט הק' שיתפללו ביחוד, לפי שאי אפשר להתפלל עם האחרים, וגם מי שאינו בבחינת רשע, מי שאינו לגמרי בתוך הקדושה,

בגמ' וכיון שכלו הפושעים מתרוממת קרן צדיקים. הנה הכתב סופר עשה את הטיילונג באונגרין, כשראו שאי אפשר לחיות יחד עם הרשעים, והיה זה באופן חריף ביותר, עד שהוציאו את החפשים מחוץ לקהל ממש, וכבר כתב בחובות הלבבות שכאשר מכניסים תפוח אחד רקוב בשק של תפוחים, ע"ז מתקלקלים כל התפוחים, אבל מצד שני כשמכניסים

כשנמצאים בבית המדרש זה כמי שלומדים, ולא היה הכונה שלא צריכים ללמוד, אלא שבבית מדרשו היה קדושה גדולה, וגם שביהמ"ד היה תמיד מסודר כמו בערב שבת, והכל בסיעתא דשמיא, והוא בעצמו היה נזהר שהפרוכת יהיה על מקומו המדויק.

יש לדעת שמי שמדבר באמצע התפילה מצער אותי מאוד בזה והוא לי כמדקרות חרב, והגני מתחנן כסדר על זה ואין עולה בידי, ואין הכוונה דווקא בעת התפילה, אלא בכללות יש להזהר במורא מקדש, וכמו שכתב התניא בהלכות תלמוד תורה, שמי שמדבר בבית הכנסת אפילו שלא בשעת התפילה ולא בשעת הלימוד זה מרחק את הגאולה, כי בית הכנסת הוא מקום קדוש.

ומי שיסייע בידי להשגיח שלא ידברו בבית המדרש יהיה לו שכר גדול, וכמובן שבקרעטשניף אין זורקים שטריימלאך... שיש לעשות הדבר בנעימות, שלא לבייש אנשים ח"ו, כי דרכיה דרכי נועם, היו מקומות שבעת הדחק היו לקחים מהאנשים את השטריימל וזורקים אותו למרחק כדי לאלץ את הדוחפים שילך לחפש את השטריימל שלו, ועשו כן משום שלא היה ברירה כי היה עולם גדול עד מאד, והיה שם סכנת נפשות.

כשנמצאים עמו יחד מוזיק גם לו.

וזהו מה שאמרו כאן בגמרא וכיון שכלו הפושעים מתרוממת קרן צדיקים, ואין הכוונה בדווקא פושעים גמורים, אלא מדובר בכל הבחינות, ולכן תיקן הבעש"ט שהחסידים יתפללו בנפרד.

לאחר המלחמה כשהגיעו לארץ ישראל ניצולי המחנות, מי שנכנס לקבל שלום מהרה"ק מבעלזא, היה אומר לכל אחד, שיתיישבו באידישע ישובים, ושיתפללו באיידאלע מקומות, והוא נזהר עד מאד שלא להוציא מפיו איזה דבר שהוא כמזלזל ח"ו בשני, אבל איידל, אין כל אחד יכול להיות בכלל זה, וכמו כן אמר שיתפללו אצל ערליכע אידן ולא אמר חסידים, ואיתא שקבלת התפילה תלוי אצל מי מתפללים.

זקני הק' היה לו זכיה שמעולם לא היה צריך להשתיק את המדברים באמצע התפילה ולא בקריאת התורה, ובזמנו שמעתי שיש בתי כנסיות גדולים שיש שם משגיחים שלא ידברו בעת התפילה, אבל הדבר היה אצלי לפלא גדול, כיצד יתכן שיהיה מי שידבר בעת התפילה, ולא עלה על דעתי שיש בזה איזה מדרגה.

ואמנם זקני הק' לא היה מפרסם הדבר, אבל פעם אחת אמר שאצלו

נרדפה לדעת את ה', ואמרו בברכות שיש לרוץ לבית הכנסת וכמו שנלמד מפסוק זה.

ויש להזהר בנקיות לבית הכנסת, שהזריזות ונקיות מסוגל לרוח הקודש, וכל ענין של קדושה שייך לרוח הקודש.

ברש"י (ד"ה אתחלתא) ואף על גב דהאי גאולה לאו גאולה דגלות היא וכו'. אכן על פי קבלה יש לכוין בברכת ראה נא על עניני הגאולה.

אילו לא היו צריכים לסיים את כל השמונה עשרה, היו יכולים לעמוד בברכת ראה נא בעניינו במשך כמה שעות להתחנן על הגאולה, שאנו מתענים בעינוי אחר עינוי, ואנו מבקשים לחיות כמו שיש ליהודי לחיות, בלא מחשבות רעות, שיוכלו להתפלל כראוי, שלא נלך אחר התאוות, שנוכל ללמוד כראוי, ויש להתחנן לפני השי"ת 'ראה נא בענינו', שיראה כיצד אנו מצטערים, ואפשר להאריך בברכה זו זמן רב לבקש על עצמנו, מלבד הבקשות על הכלל ישראל.

כשזקה"ק היה אומר בשב"ק 'ומלך גבור לריב ריבם' היה שם עבודה גדולה, והיה חוזר הדברים כמה וכמה פעמים בנוסח מיוחד מתוך בכיות

ועל ענין הסכנת נפשות ידוע שאצל האמרי אמת היה פעם עוד בפולין ששמע כשנדחקו איך שצועקים 'סכנת נפשות', ומיד נענה ואמר 'תקנת נפשות'...

אצל זקה"ק אף שהרבה פעמים היה שם דוחק גדול, ואמרו באחד מנישואי צאצאי זקה"ק שעל פי חשבון בוודאי שהיה שם גוזמא של אנשים, וכל אחד מהם ביקש לראות את הרבי בעת החופה, ובוודאי שהיה שם דוחק גדול, אבל הכל היה מתוך דרך ארץ ודרכי נועם ונעימות, שכל הציבור היו עומדים מתוך דרך ארץ, והכל היה מתוך סיעתא דשמיא, כי בדרך שהאדם רוצה לילך מוליכין אותו.

אני הייתי יושב אצל השולחן, והרבה פעמים מחמת הדוחק הגדול היו האנשים העומדים מלמעלה דוחקים על היושבים, ומעולם לא הערנו לאנשים העומדים מעלינו שיחזרו לאחוריהם, כי כן היה הסדר שיש לסבול ולשתוק, ובלבד שיהיה הכל בדרכי נועם, וכן נהגו כל הנמצאים שם, וכמובן שלא הרימו שם קול על איש יהודי ואף לא חשבו רע על אדם מישראל.

איתא שקודם שנכנסים לבית הכנסת יש לומר הפסוק 'בבית אליקים נהלך ברגש', ובעת ההליכה יש לומר 'נלכה

בארץ ישראל, ואפשר שיותר מאותו רשע ימ"ש, שהוא רצה שלא ישאר זכר מישראל, והם רוצים שלא ישאר זכר מהיהדות, ומה שאנו יכולין לחיות כך, זה ניסים ונפלאות נגלים, שברוך ה' שבארץ ישראל יש בתי מדרשות ושיבות, שאין לנו השגה בשנאת הרשעים לדת התורה, וכמו שיש ביניהם מי שאומר כן בפירוש, אלא שהרשעים מהממשלה אינם יכולים לומר כן בפירוש, כי הם צריכים לאנשים האמורים.

היום שוכחים מה זוממים הרשעים, וחושבים שאנו חיים ביחד ויש שמדברים עברית חלילה, ואין יודעים כלל כיצד התחיל הכל, שכל תכליתם הוא לכלות את היהדות מהעולם חלילה, אלא שאין כל אחד יכול לשמוע הדברים ואי אפשר להשמיע הדברים ברבים.

גדולות, והיה מכה כף אל כף עם ידיו הק'.

כשהיו שומעים איך שזקה"ק היה מתפלל, גם עצים ואבנים היו יכולים להרגיש שיש בורא עולם.

ברש"י שם. אלא שיגאלנו מן הצרות הבאות עלינו תמיד. גם מי שמביט על הכל בעינים פשוטות רואה הוא איך שאנו חיים מתוך ניסים, שהרשעים אינם רוצים שיהיה בארץ ישראל בית מדרש, והם מבקשים שיסגרו כל הישיבות ושלא יהיה אחד שומר שבת, זהו הלכתחילה שלהם, אלא שהרשעים אין להם נחת, והם מוכרחים ללכת יחד עם האגודה והמזרחי, כדי שיהיה להם מה שנקרא 'קאליציע', ולכן אין להם ברירה, וזה על אפם וחמתם, שהם מצידם מבקשים לעקור כל זיק של יהדות

שיחו"ק קודם התפילה – כ"א אדר תשנ"ט

הרבי ר' אלימלך אמר התורה, אין לנו השגה בגודל הפחד שהיה שם, ולא רק בעת אמירת התורה בשבת, אלא כל אימת שאמר איזה דיבור, היו יכולים לבוא לידי חלשות.

ומספרים שכאשר הלך הרבי ר' אלימלך לגלות עם אחיו הרבי ר' זושא, והיו לנים באכסניא או אצל בעל מכניס אורח, היה הסדר שהרבי

כשאמר ר' אלימלך

תורה היה פחד

הנה מה שהיה הרבי ר' אלימלך אין לנו השגה, הרבי ר' אלימלך היה לוקח בהמה ועושה ממנו אדם, שכאשר באו אליו מי שהיה בבחינת בהמה, שהיה בעל תאוה או בעל גאווה, וכאשר היו באים להרבי ר' אלימלך היה האדם בעצמו בא לידי פחד ה', וכאשר

את הנשמות ומשכו את הנשמות אליהם, ועוד היו אנשים שבאו לצדיק דרך צרות לא עלינו ושאר סיבות.

ומה היתה עבודתו של הרבי ר' אלימלך, בתחילה פעל באדם שיתנהג כאדם ולא כבהמה, ועל ידי כן הגיעו לעבודה, שיש לגשת לתפילה כאדם ולעבוד את ה' כיהודי, ויש לדבר אחד עם השני כאדם ולא כבהמה, לא כבעל כעס וכדומה, ולהגיע לכל הדברים הללו יש ללכת בהדרגה, שלא בקל יוכל האדם לראות שם הוי"ה וללכת מעולם ועד עולם, כדרך שהיה אצל זקני הק' הרבי ר' מאיר'ל מקרעטשניף זי"ע, שכאשר היה מתפלל בשבת היה אומר כמה פעמים 'ומעולם ועד עולם', ובכל עת עלה מעולם לעולם, אבל בתחילה יש עבודה גדולה, וזה היה כח הצדיקים בכל הדורות.

גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם

והארת הצדיקים לא היתה רק בימיהם, שהצדיקים הם בבחינת משה רבינו, כשם שמשו רבינו הוא רבן של ישראל עד היום הזה, שהוא אב לנביאים וכו', וכמו כן כל הצדיקים שנתן להם הבורא הכח שיהיו מנהיגי ישראל, לא היה כחם רק בימיהם, אלא אדרבא, גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, ואנו רואים שגם בדורנו יש אנשים

ר' זושא היה אומר להרבי ר' אלימלך, או הרבי ר' אלימלך להרבי ר' זושא, זושא זושא, כיצד לא היה לך הפחד מפני ה' וכיצד העזת פניך לעשות כה וכה, ומנה את כל החטאים של בעל האכסניא, וכאשר שמע בעל האכסניא את הדברים, תיכף קפץ מהמיטה כשהוא קרוב לחלשות, ונכנס אליהם בבכיות, רבי קדוש, הורני דרך תשובה, ולא היה זה בעת שלש סעודות תורה, אלא כל עת שהוציא הרבי ר' אלימלך דיבור בענייני עבודת ה' ופחד ה', היה בא האדם להכרה שמי שאינו עושה רצון ה' אינו אלא בהמה.

ויש לנו להתבונן, מי היו שומעי התורה אצל הרבי ר' אלימלך, שהיו שם הרה"ק מקאזניץ והרבי ר' מנדל'ע מרימנוב והרה"ק מראפשיץ ושאר הצדיקים, שראו איך שמכל דיבור יוצאים מלאכים.

עוד היה הכח להרבי ר' אלימלך, כדרך שראו אצל הבעש"ט, שהבעש"ט היה לו הכח להמשיך אליו תלמידים, אף אלו שמעולם לא ראה אותם, שראה את כל נשמות העולם, וכאשר היה רואה נשמה גבוהה שלא באה לידי עבודת ה', היה עובד קשה עד שהלה בא אליו, ואותו תלמיד לא ידע כלל מה טעם הוא בא, אלא שהרגיש משיכה, שיש בעש"ט ויש לו ללכת לבעש"ט, וענין זה היה גם אצל הרבי ר' אלימלך ועוד צדיקים, שהם ראו

הוא מרגיש אם כל הבאים פעלו מה שבקשו לפעול, והרי הוא חושש שלא יהיה חלילה נדנוד של גניבה בממון זה, שהנותנים הממון נותנים הם על דעת שיפעלו, ומשום כן ביקש ממנו שירשום את כל הבקשות של הבאים, כדי שיטמנוהו יחד עם הספר, ואותם שלא היה יכול לפעול להם הטובה בזה העולם, יעשה עמהם הטובה בעולם העליון, והיינו שהצדיקים בכוחם לפעול לאחר הסתלקותם יותר מבחייהם.

בזכות הצדיק יזכה לקיים הקבלה

כשבא הילולא של הצדיק יש לכל אחד לקבל על עצמו ענין אחד, כל אחד היודע שיש לו איזה ענין שיש לו להתחזק בדבר, יש לו לקבל על עצמו הקבלה להתחזק, ובזכות הצדיק יזכה לקיים הדברים ושלא לעבור על הדברים, ועוד יש לכל אחד לקבל קבלה שלא ילך לישון ללא עיון בספר הק' נועם אלימלך.

שכאשר הם מדברים מצדיק מהדור הקודם, נופל עליהם הפחד כאילו עמדו אצל אותם הצדיקים שדברו מהם, לפי שהרבי ר' אלימלך ושאר הצדיקים עדיין חיים הם עמנו, שרק מי שנוהג בעולם הזה כבהמה, ממילא לאחר מיתתו אין נשאר ממנו מאומה, שהוא דומה לבהמה, אבל מי שהוא מלא בתורה, אין הוא מת, לפי שגם כשהיה חי לא היתה מהות חייו במה שאכל ושתה וישן, שכל מהות חייו היה התורה, וכאשר האדם מוסר עצמו לתורה ועבודת ה' הרי זה נשאר לעולם, וכאשר הוא בא לעולם העליון הרי הוא מתעלה עוד ועוד, וחלק תורתו מתרבה כבימי חייו ואף יותר מזה.

ומספרים על הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן, שבסוף ימיו צוה לחתנו הרה"ק ר' אברהם [ממיקאלייב] שיכין ספר גדול, ושירשום שם כל הקוויטלאך של הבאים, ואף שלא ידע מה הכונה אך כן עשה, יום אחד אמר לו הרה"ק שסיבת הדבר מה שביקש כך הוא, לפי שהוא כבר זקן, ושוב אין

בעת לחיים אחר שחרית כ"א אדר תשנ"ט

בכח הצדיק לבטל כל הגזירות קשות יהי רצון שכל הנוסעים לציון הק' יפעלו כל טוב עבורנו ועבור כל ישראל, וכל הבכיות שבכו בני ישראל בציון של הרבי ר' אלימלך,

זכותו יגן עלינו, נוסח זה שמעת י רק לאחר המלחמה, אבל אצלנו היו אומרים שזכות בעל ההילולא, והיו מפרשים את שמו, זכותו הגדול יעמוד לנו ולכל ישראל.

צדיקים אמרו שהנוסעים לציונו של הרבי ר' אלימלך לא ימות בלא תשובה, וזקני הק' היה אומר שיש ליסע כדי שיזכו לחיות מתוך תשובה. על הציון הק' זוכים לבא לידי התעוררות עצומה יותר ממה שבא לו כשהאדם מתפלל עבור צרת אביו וכדומה.

בהסכמה שכתב הרב של ליוענסק על הספה"ק נועם אלימלך כתב שם הלשון שנהרו אליו כל ישראל, והרה"ק השר שלום מבעלזא היה אומר עליו הלשון, שהיה רבן של ישראל.

מה שאוכלים ממה שמביאים לכבוד ההילולא של הרבי ר' אלימלך בודאי שהוא מסוגל לכל הענינים.

משמים ציוו לרקוד

כשאחד לא היה רוצה לגשת לרקוד מצוה טאנץ היו הבדחנים מספרים עובדא זו, ואיני יודע אם יש מקור לעובדא, אבל כך היו מספרים, שכאשר הרבי ר' אלימלך יצא לגלות עם הרבי ר' זושא, בלילה אחד שכבו לישון, והגויים רקדו באכסניא, והרבי ר' זושא ישן לצד חוץ, ובאמצע הלילה העירו את הרבי ר' זושא ובקשו לרקוד עמו, פעם ופעמיים, וברבי ר' אלימלך לא נגעו, ואמר לו הרבי ר' אלימלך, למה צריך אתה לרקוד כל

יתקבלו למעלה ויבטלו את כל הגזירות קשות ורעות, וכבר איתא מהרבי ר' אלימלך שהצדיק הגדול בכוחו לבטל את כל הגזירות קשות ורעות, והרי הוא היה הצדיק הגדול, ויהי רצון שיבטל הגזירה של המחלה הנוראה לא עלינו, בני ישראל לוחמים בציונים, ויהי רצון שבזכות זה יתבטל המחלה, שהנני סבור שמחלה זו שרשה בציונות, שלפני מאה שנה לא היתה המחלה באופן זה, שבכל השנים בבראדשין הנני זוכר שהיה רק אדם אחד שמת על ידי מחלה נוראה זו, ובסיגעט לא היה כלל מי שמת מחמת מחלה זו, והנני מבין שמחלה זו התחילה מהציונות, שחז"ל אמרו שאני מינות דמשכי, וזהו מהות המחלה, שכל מחלה לא עלינו, כשמוציאים המחלה שוב אין מחלה זו, אבל מחלה זו נמשכת לעוד אברים רח"ל, וב"ה שהיום יש כבר הרבה שנרפאו ממחלה זו.

ובודאי שאצל ציונו של הרבי ר' אלימלך היו הרבה שבכו על ענין זה, ויהי רצון שיתקבלו כל תפילות ישראל, שיבקעו את המסכים המבדילים בין ישראל לאביהם שבשמים, ושיבטל גזירה זו וכל הגזירות, ושתבטל הציונות, שכל הציונים יסעו מכאן ושלא נדע להיכן נסעו, ומשיח יבא מיד ברגע זה, 'לחיים'.

זושא צריך דבר פלוני, ואז אמר, מרא דכולא עלמא, לזושא קר, ומספרים שנהיה אז בבית חום גדול עד שהיו צריכים לפשוט המעילים.

וכענין זה מספרים על א' הצדיקים שהיה הולך לטבול בימי החורף בקרה, ובאו אליו בטענות על הדבר, ואמר להם הצדיק שיכולים הם לנסות להכנס למקוה, וראו הכל איך שהמקוה חמה ביותר.

לאחד שהיה לו יום הולדת ביום זה אמר רבינו: אומרים בשם הבעש"ט שביום הולדת יכול האדם לפעול מה שיבקש, והסמיכו לפסוק (תהלים ב ז) 'אני היום ילדתיך שאל ממני ואתנה', ומה שאפשר לפעול הוא כמו שאמרו צדיקים על הפסוק (בראשית י כא) 'ולשם יולד גם הוא', ששם הוליד עצמו מחדש, וכמדומני שזהו הדבר שעל האדם לבקש, שיוולד כאדם חדש לגמרי.

ויהי רצון שתזכה לחן וחסד בעיני אלקים ואדם מעתה ועד עולם, [וברך את כל הנמצאים בברכה זו].

כך הרבה, עכשיו נחליף את מקומות הלינה כדי שיקחו אותי, וכאשר עמדו לקחתו אמרו, למה ניקח כסדר אותו איש, עכשיו ניקח את השני, ושוב לקחו את הרבי ר' זושא, נענה ואמר, אם מן השמים ציוו לרקוד יש לרקוד, ורואים בעובדא זו שברבי ר' אלימלך לא היתה לגויים שום שליטה.

ר' זושא היה גאון באהבה ויראה

בחב"ד אומרים שהרבי ר' זושא היה חברו של בעל התניא, והתניא ביקש ממנו הסכמה על ספר התניא, והתניא כתב על הרבי ר' זושא הגאון האמיתי, ושאלוהו על הדבר, שדבר זה לא היה ידוע שהרבי ר' זושא הוא גאון, וענה שהנה ענין הגאון הוא, שהוא בקי בענין אחד, והנה יראה ואהבה הוא שני מצוות שבתורה, ואמר שהרבי ר' זושא הוא גאון ביראה ואהבה.

עוד סיפר זקני הק', שפעם אחת בימי החורף שהה [הרבי ר' זושא] בבית אחד, והיה קור גדול, ולא היה לו ממון כדי לקנות עצים, והוא היה מבקש כל צרכיו מהבורא, והיה אומר הלשון, מרא דכולא עלמא,

תניא

בותר דרב

שיעורים מלאים ציו ומפיקים נוגה,
יפים לשעתה ויפים לדורות

בספרה"ק תניא

בפי שנמסרו ע"י
ב"ק מרז רבינו הקדוש"מ זיע"א

♦ פרק ל' חלק ב' ♦

והנה באמת גם מי שהוא מחומם מאד בטבעו ופרנסתו היא להיות מיושבי קרנות כל היום אין לו שום התנצלות על חטאיו^א ומיקרי רשע גמור על אשר אין פחד אלפים

א. דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין

אין לו שום התנצלות על חטאיו. וכבר אמרו חז"ל (קידושין מ"ב:) כלל גדול בזה, דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, ולכן אין מענה לפני בי"ד של מעלה לומר שנהג כפי שנהג מפני גודל יצרו, מאחר שהשי"ת שהוא בראו בעולם, ונתן לו נשמה קדושה, וכסדר נתן לו לאכול ולשתות וכל צרכיו, והוא אמר לך בתורתו אל תעשה כן, ואילו היצר הרע אומר לך שתעשה ההיפך ממה שנאמר בתורה, מה טעם שמעת בקולו, ואם כן כל התירוצים של הטבעים וכדומה אין בזה שום מענה.

כי אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו (ע"ז ג.), ומה שאין בכח האדם לפעול אין דורשים ממנו מלמעלה, ואם כל הדברים הללו נאסרו בתורה, הרי ודאי שהוא יכול לעמוד בהם, ומאחר שלא עמד בהם הרי הוא נקרא רשע גמור. ובהמשך נותן התניא עצה כיצד יוכל להתגבר על יצרו בצאתו לשוק.

כל הספה"ק שייכים אף לדורנו אנו

וכבר אמרתי פעם, (עיין לעיל פרק ה') שאם הספרים הקדושים כמו 'ראשית חכמה' 'נועם אלימלך', 'קדושת לוי' 'מאור עינים' 'סדורו של שבת' ושאר הספרים הק' לא היו מיועדים עבור דורנו, היו צריכים להסתיר את ארון הספרים ולומר שאין כל הענינים הללו שייך אלינו. אמנם האמת הוא שגם בדורנו יש אברכים

**לנגד עיניו, כי היה לו להתאפק ולמשול על רוח תאוותו
שבבלו מפני פחד ה' הרואה כל מעשיו, כמש"ל כי המוח
שליט על הלב בתולדתו.**

ובחורים שאין זים בחייהם ללא סדר יום המיוסד על הספרים הק', שכשם
שגם היום אין אוכלים נבילות וטריפות ואין מחללים שבת, כמו כן אין לנו הכח
לזוז בעבודת ה' שלא כמו שפירשו לנו הספה"ק, כי גדולי ומאורי החסידות
העמידו לנו סדר היום כיצד יש לנהוג.

פעם אחת אמר הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע לאחד מבניו הק', שהלא אי
אפשר ללמוד כל שנה בכל הספה"ק, אכן הדרך הוא שכל שנה יקח כל אחד
לעצמו כמה מהספרים הק', ויחיה בשנה זו על פי ספרים אלו.

סל"ל את דרכו על פי ספה"ק 'תומר דבורה'

יש ספר קטן וחברו הרמ"ק - שהיה רבו של האר"י הק' - והוא הספר 'תומר
דבורה', ואומרים שהשר שלום מבעלזא זי"ע העיד על עצמו שכל גדלותו וכל
מה שזכה הוא על ידי ספר זה, והענין הוא שלמד בספר 'תומר דבורה' והלך
בכל מעשיו על פי מה שלמד בספר זה, ואף שידע בעל פה ש"ס וזוהר הק'
ושאר הספה"ק, אעפ"כ אמר שספר זה הוא מה שהדריכו לדרכו ומעלתו.
וידוע שהוא היה ער אלף לילות ברציפות ועסק בלימוד התורה"ק.

ב. היראה משפיעה על אחרים

כי היה לו להתאפק וכו' מפני פחד ה' הרואה כל מעשיו. ובאמת מבואר
בספה"ק שמי שהוא ירא שמים, אזי כשהולך ברחוב ופוגע באשה היא תברח
מפניו, לפי שהיראה משפיעה על אחרים עד שהאשה תברח מפניו.

והנה באמת שהיא מלחמה גדולה ועצומה לשבור היצר
הבוער כאש להבה מפני פחד ה' וכמו נסיון ממש, והלכך
צריך כל אדם לפי מה שהוא מקומו ומדרגתו בעבודת

ג. בריאת אדם עם כוח של מח שליט על הלב

כי היה לו להתאפק וכו' מפני פחד ה' הרואה כל מעשיו, כמש"ל כי המוח
שליט על הלב בתולדתו. לפי שצריך כל אחד להיות מוחו שליט על הלב, כי
השי"ת ברא את האדם עם כח זה שהמח יוכל לשלוט על לבו, והא ראיא, שגם
גוי שהולך ברחוב ורואה דבר יקר אין הוא גונבו, כי מוחו אומר לו, שאם יגנבו
יאסרוהו בבית האסורים, כי באמת יש לכל אחד הכח של מח שליט על הלב,
ואם בן מי שהוא בר ישראל, הרי שמוחו צריך לשלוט שלא יעבור על רצון ה',
ועל ידי כך יוכל להתבטל לפני השי"ת.

אנו משועבדים להשי"ת בכל האברים והגידים

התניא מבאר, שהאדם מחויב להישמר בסור מרע, שלא להביט במקומות
האסורים ושלא לאכול כבהמה ושאר האיסורים הנכללים בשם"ה לאוין, וכל
עבירה שנכשל בו האדם הוא עובר על ידי בן גם על 'לא יהיה לך אלהים
אחרים', שהוא כולל בתוכו את כל הלאוין, וכמו בן כל מצוות עשה שאין האדם
מקיים כראוי, הרי הוא עובר על 'אנכי ה' אלקיך', שהוא שורש כל העשין.

והיסוד של 'אנכי ה' אלוקיך' הוא, שכשם שכל מי שעובר אצל אדון צריך ל
מסור את רמ"ח אבריו ושם"ה גידיו לבעלים, שלא יגרום היזק לבעליו ושיעשה
לו ריווח, כמו בן האדם מחויב להשי"ת, וכל חטא שהוא נכשל גורם הזיקות
להשי"ת כביכול, ועל כל ההזיקות הללו יצטרך לתת דין וחשבון, שעל ידי כל
עבירה שהאדם נכשל במחשבה בדיבור ובמעשה, הוא נותן כוחות לקליפות
שיוכלו להתגבר על צד הקדושה חלילה, ועל ידי כך נגרם צער גדול למעלה.

ה" לשקול ולבחון בעצמו אם הוא עובד ה' בערך ובחי'

תכלית בריאת הקליפות כדי שיתגברו עליהם

כי השי"ת ברא את צד הקליפות, רק לתכלית שהאדם יתגבר עליהם, ועל ידי זה יזכה לעולם הבא יותר ממה שהיה לו קודם שירד לזה העולם, וכמובא שזהו בענין שלא יאכל נהמא דכיסופא. וכמובאר בספה"ק שהנשמה קודם שהיא יורדת למטה היא מתביישת לקבל מכל הטוב למעלה, והוא נהמא דכיסופא, אלא לאחר שהנשמה נמצאת בזה העולם ומתגברת על הקליפות, והוא לומד ומתפלל ועובד את השי"ת, על ידי כך הוא זוכה שיוכל ליהנות מזיו השכינה, ואם לאו, הרי הוא גורם צער לשכינה, שלא מיירא את תפקידו בעולם להתגבר על הקליפות ולהכניעם, ולמעשה גורם האדם שהקליפות יתגברו חלילה על כביכול בעצמו, וכמו שאמרו חז"ל הלשון שכשפים מכחישים פמליא של מעלה.

וכמו שאנו רואים שהרשעים היה להם הכח להקים להם מדינה, וגם בירושלים עיה"ק עשו מה שעשו, וכמו כן הקליפות עושים אצל כל אחד ואחד, אלא שאין האדם רואה מה שנעשה עמו, אבל כשיעלה לפני בי"ד של מעלה אז יראה בחוש כמה מאות פעמים גרם צער לפני השי"ת על ידי מה שלא התפלל עם כל הכוחות, ודיבר דברים בטלים ואכל כבהמה וכדומה, ועל ידי כך התגברו הקליפות על הקדושה רח"ל.

ד. כל אחד דורשין ממנו לפי נשמתו

והלכך צריך כל אחד לפי מה שהוא מקומו ומדרגתו וכו'. והדבר תלוי גם כן בדרגת נשמת האדם, שאם יש לו לאדם נשמה גבוהה הוא יכול להתעלות עד מאוד, ואם לא נתעלה כראווי לו נדרש ממנו הרבה מאוד, ואפשר שעונשו יהיה יותר גדול מעונשו של הרשע הגדול, אלא שכל זמן שהאדם חי הוא יכול לתקן.

מלחמה עצומה כזו ונסיון כזה בבחי' ועשה טוב', כגון בעבודת התפילה בכוונה', לשפוך נפשו לפני ה' בכל כחו ממש' עד מיצוי הנפש', ולהלחם עם גופו' ונפש הבהמית

ה. לשבר את הטבע ב'עשה טוב'

בבחי' ועשה טוב. כי באמת אין חילוק בין סור מרע לבין ביטול עשה טוב, ומכאן התניא מהו ענין 'עשה טוב', וענין זה שייך לכל אחד במדרגתו, שכשם שכל אחד מחוייב להניח תפילין, והוא מודע על כך שלא יאכל ללא הכשר, ושלא יקום מהתוס' עד שיבין הפשט, ושלא ידבר לשון הרע וכדומה, כמו כן מחוייב האדם לקבוע לעצמו זמנים ולהתבונן אם הוא עובד ה', ומכאן התניא באריכות שעובד ה' הכונה לשבר את טבעו ב'עשה טוב' כמבואר להלן בארוכה.

ו. עבודה תמידית להגיע ל'עשה טוב'

בבחי' ועשה טוב כגון בעבודת התפילה וכו'. הנה רשע פסול לעדות, והמנהג בארץ אונגארן היה שקודם החופה היה שואל השמש את העדים, אם הם כבר שבו בתשובה, ואמרו שכן. אמנם כמובן שאין די בענין זה לבא לידי עשה טוב, וגם מי שזומד י"ב שעות ביום עדיין לא הגיע לעבודה הראויה של עשה טוב, אלא יש להשתדל בזה כמבואר כאן, וכאשר עובדים את השי"ת באופן זה, אז יקיים האדם מה שאמר דוד המלך ע"ה 'ועשה טוב'.

ועשה טוב אין די בעצם קיום המצוות, אלא יש לקיים הטוב כמו שמפורש בתניא, כי עשה טוב היינו לקיים התורה, וכמו שמפרש התניא בהמשך דבריו.

ז. נפרד מבני ביתו לפני כל תפילה

לשפוך נפשו לפני ה' בכל כוחו ממש. מסופר על הר"ק השרף מסמערעליסק זי"ע, שבכל יום קודם התפילה היה נפרד מבני ביתו, כי לא ידע אם יתקיים בחיות לאחר תפילתו. והיה רגיל לומר שבעת התפילה יש לומר כל תיבה בכל הכח.

אני הכרתי את הרה"ק ר' משה מסטרעטין זי"ע שהיה גר בעיר סטאניסלאב, והיה מגדולי המוהלים בכל הסביבה, והיה בנו של הרה"ק ר' יהודה צבי השני מסטרעטין זי"ע שהיה נכדו של הרה"ק ר' אברהם מסטרעטין זי"ע, בנו של הרה"ק ר' יהודה צבי הראשון מסטרעטין זי"ע, תלמידו של השרף מסטרעל יסק זי"ע, ור' משה עוד הכיר את זקנו ר' אברהם הנ"ל.

וסיפר ר' משה לאבי הק', איך שזוכר מימי ילדותו, שהיו העולם מכסים עצמם בטליתם, 'און מ'האט זיך געדראפעט אויף די גראדע ווענט'.

עבודת התפילה בהתלהבות שלא נראה במקומות אחרים

העבודה שראיתי בסטרעטין לא ראיתי בעוד מקומות, היו שם אנשים שכלפי חוץ היו לבושים כבעלי בתים, והיו שם גם שטריימלאך, וכל הנמצאים שם היו מתלהבים בתפילתם, והיו מכים בידם בהתלהבות עצומה בעת 'ברוך שאמר' ו'נשמת', הכו בידם ורקעו ברגלם, כן היה כל סדר התפילה. ובתניא אין זה רק מדרגה, אלא מי שאינו מקיים כן הרי הוא חשוב כרשע ה"י.

ח. דרגת התפילה הנדרשת מיראי ה'

לשפוך נפשו לפני ה' וכו', עד מיצוי הנפש. וכך צריך להיות בכל תפילה ותפילה, לא רק בעת אמירת 'שמע ישראל' בתפילת נעילה, אלא ערב בוקר וצהריים יתפלל באופן זה, בכל כוחו ממש, זהו 'עשה טוב'.

ועלינו להתבונן היטב מה שהתניא דורש מכל אחד שהוא מיושב בית המדרש ומתגדל בין יראים ושלמים, שיתבונן בשפלותו עד כמה הוא נמוך, שעדיין לא בא לידי עבודת התפילה, "לשפוך נפשו לפני ה' בכל כוחו ממש עד מיצוי הנפש", ומי שאינו בא לידי כך, הרי הוא פחות מן הקל שבקלים הנמצא בשוק.

לשפוך נפש לפני ה' להוציא ממסגר נפשנו

וענין 'לשפוך נפשו לפני ה' בכל כוחו ממש עד מיצוי הנפש' יבואר בדרך

דוגמא, לפלוגי היושב בבית האסורים, ונדמה בעצמנו האיך היה עומד לפני ה' להתחנן שיצא מבית האסורים אם היו נותנים לו רשות, כיצד היה עומד ומתחנן בכלות הנפש לזכות לרחמים שיתבטלו הגזירות, וכמו כן כל אחד יושב בבית האסורים, אסור אצל הסט"א, ואינו יכול לצאת מהם להרגיש שהוא עומד לפני ה' ומתפלל עם פחד מהדר גאונו, והאדם מחויב להתפלל כל יום עד מיצוי הנפש, ומי שאינו מתפלל באופן זה הרי הוא רשע כמו אחד שעובר על חטאים, כי כשם שהאדם מחויב בסור מרע, כמו כן הוא מחויב בעשה טוב.

עבודת התפילה על הסדר ובכוונה

עבודת התפילה מתחיל באופן זה: קודם כל כשנכנס האדם לבית המדרש, כבר כתב באגרת הרמב"ן, שיהיה האדם שלא יוציא עיניו מד' אמותיו, אפילו בעת יושבו בבית המדרש, ולא ילך האדם מצד לצד, אלא עליו לעמוד במקומו ועיניו במקומו, ויתפלל מתחילת התפילה עם כוונה, ואיתא שכאשר האדם אומר 'פרשת העקידה', יחשוב שגם הוא רוצה למסור נפשו לפני השי"ת, והרי זה נחשב למעלה כאילו עקד עצמו כשם שעקידת יצחק נתקבלה אע"פ שלא נשחט, אלא כיון שמסר נפשו לשחיטה נתקבל קרבנו לרצון, כמו כן הוא אצל כל אחד שמוסר עצמו במסירות נפש.

כל הקרבה למען כבודו ית' הוי מסירות נפש

ומבאר התניא במקום אחר בענין מסירות נפש, שמסירות נפש אינו רק כשהאדם מוסר עצמו למיתה, אלא מסירות נפש הכוונה שהאדם מונע עצמו מדיבור בטל משום כבוד ה', וכמו כן כל מה שהאדם לומד תורה אף כשאין לו חשק הרי זה מסירות נפש, כל מעות שנותן האדם לצדקה, והיה יכול לקנות במעות אלו מעדנים לנפשו, הרי זה מסירות נפש, וכן הוא כל פרט שמוסר האדם מעצמו לפני ה'.

ט. המלחמה עם הגוף לשברו להשי"ת

ולתלחם עם גופו. יש מאמר העולם, שגו"ף ר"ת גוף וייל פרעסן [הגוף רוצה

שבו המונעים הכוונה במלחמה עצומה ולבטשם ולכתתם כעפר קודם התפלה שחרית וערבית מדי יום ביום", וגם

[לאכול], גוף וויל פאפן [הגוף רוצה לישון], ואומרים לגוף: גוף וועסטו פוילן [גוף אתה בסופו של דבר תרקב], שהגוף אינו רוצה להתפלל או ללמוד, הגוף אינו חפץ למסור עצמו להשי"ת, הגוף חפץ את הנוחיות שלו, וזה ענין שנתגבר ביותר בדורות האחרונים, שהאדם מבקש שיהיה לו נח, ואין הוא חפץ לשבר את גופו, אבל העבודה הוא, שישבור האדם את גופו לכבוד השי"ת, וכל עוד שלא מסר האדם את גופו להשי"ת, הרי שלא עשה מאומה, וזהו העבודה, שהגוף ישבר לשברי שברים בכל עבודה לפני השי"ת, בכל תורה ובכל תפילה ובכל קיום מצוה.

ללמוד כל יום דברי מוסר וחסידות

הרה"ק ממזנקאטש זי"ע היה גדול בתורה ובעבודה, וכידוע גדול עבודתו מאז נישואיו כשהיה בן י"ד שנה בלבד, והיה צדיק יסוד עולם, והוא קבע לעצמו שיעור בספר התניא בכל יום, שבכל יום למד פרק בספר התניא.

ועל הרה"ק החתם סופר זי"ע - שהיה בעל גילוי אליהו מספרים (ראה חוט המשולש עמוד צ"ד) שהעיד על עצמו, שיום שאינו לומד בו ספר מוסר, היה מרגיש ירידה בעבודת ה'.

י. המלחמה צריך להיות קודם התפילה

לבטשם ולכתתם כעפר קודם התפלה. ומבואר בדבריו שאת המלחמה עם הגוף יש לעשות קודם התפילה, וכשם שאת הטיט והרפש מפנים מהדרך קודם שיוצאים לדרך, כמו כן קודם התפילה יכין עצמו שהגוף לא יפריעו בשעת התפילה, וזהו על ידי לימוד התורה ואמירת תהלים, ועל ידי תשובה וצדקה.

וזהו מה שנאמר (תהלים סט, יד) 'ואני תפילתי לך ה' עת רצון', שהוא שעת התפילה, אז כבר יהיה בבחינת "לך ה'", ולא שבשעת התפילה יתחיל להילחם עם יצרו.

ואכן זמן ההכנה הוא קודם התפילה, ודוגמא לדבר, כשמדינה נלחמת עם שכנתה, אזי כשהמלחמה כבר פורצת אז אין זמן ללמוד וללמד סדר המלחמה, אלא במושך כל השנים מכין האיש חיל את עצמו ואת כלי זינו, בכל יום הוא קם לפנות בוקר ומכין את נשקו, הוא יוצא ללמוד כיצד לאחוז בכלי הירייה וכיצד להשתמש בו, וכך לומדים כמה וכמה שנים, וכמו כן עבודת התפילה מתחיל מההכנה לתפילה, כדי להיות עומד כראוי בתפילה לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה.

חשיבות ההכנה לתפילה שתהא זכה ונקיה

ואיתא מזקני הק' הרבי רבי מאיר'ל מקרעטשניף זי"ע על ההכנה שיש לעשות קודם התפילה, משל למה הדבר דומה, שדרך טחינת חיטים בריחים הוא שיש שני אבנים, ומכניסים ביניהם את החיטים, ומסובבים את האבן העליונה על הקטנה וכך נטחנים החיטים, אך כאשר מתחילים לטחון את החיטים, היה חלק מהקמח נכנס לתוך הפח של האבן, ובאותם שנים היה עניות עצומה, וחששו על חלק מהקמח שלא ילך לאיבוד, ולכן בעת התחלת הטחינה, היו נוטלים תירס יבש, והיו מתחילים לטחנו, כדי שיתמלא האבן בקמח התירס, באופן שכאשר יכניסו את החיטים יצא כל הקמח הנטחן ולא יאבד.

ואמר ר' מאיר'ל שכמו כן, מי שאינו מכין עצמו כראוי לתפילה, הרי שמחצית מהתפילה מתכלה על מילוי האבן, וזה הוא גם מי שמתפלל כראוי, כי רק כעבור עליו מחצית מהתפילה יתחיל להרגיש אהבת ה' ויראת ה', אמנם כאשר האדם מכין עצמו כראוי הרי זה כמו שהיו ממלאים את האבן בתירס, כדי שכל התפילה תצא זכה ונקיה.

וההכנה קודם התפילה הוא על ידי לימוד התורה ותשובה ואמירת ה'יהי רצון' של הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע.

יא. עבודה לפני התפילה מידי יום ביומו ממש

מידי יום ביום. כי אין די בעבודת התפילה בימי הסליחות וראש השנה, אלא כל יום צריך להיות עבודה זו קודם התפילה.

בשעת התפילה לייגע עצמו^י ביגיעת נפש ויגיעת בשר^י כמ"ש לקמן באריכות.

יב. הדור ירוד ואין משיגים עבודת התפילה

וגם בשעת התפילה לייגע עצמו וכו'. היום אנו חיים בדור ירוד עד מאוד, שיש נשמות חלשות, ובכלל מצב העולם ירוד עד מאוד, באופן שמי שאינו יוצא לעשן באמצע התפילה הוא כבר נחשב כבעל מדרגה, לפי שאנו חיים בדור שההרגשים אטומים, עד שאין מרגישים מהו מהות התפילה.

ומי שאינו מרגיש בעת התפילה שהוא צריך לתת את כל כוחותיו לפני ה', וגם מי שאינו מדבר באמצע התפילה וכדומה, מכל מקום אינו בעל מדרגה יותר ממי שהוא מדבר, לפי שאינו עומד בשום מדרגה בעבודת התפילה, ואינו במצב של "לשפוך נפשו לפני ה' בכל כוחו ממש עד מיצוי הנפש".

יג. כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך

לייגע עצמו ביגיעת נפש ויגיעת בשר. יגיעת נפש הוא הכנת הנשמה, ויגיעת בשר' הוא עבודת האברים, כי כל האברים יש להם להתפלל לפני ה', וכמו שנאמר 'כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך', כל האברים והגידים צריכים לעמוד בתפילה, וזהו ענין תפילה בקול ובהתלהבות וענין הנענועים בשעת התפילה.

אמנם כמו מי שהוא משותק, אי אפשר לומר לו שיתפלל בקול ושיעבוד עם כל אבריו, כך עלינו לדעת שעל ידי העבירות והעסק בגשמיות, נעשה האדם כמשותק רח"ל, כי כאשר האדם אוכל ושותה כפי תאוותו ורואה את העולם ומדבר עם חברים שאינם ראויים, על ידי כך נעשה הנפש כמשותק, ואז אי אפשר לומר לו שיפתח את ליבו בעת התפילה, מאחר שאין לו כלל לב, ולכן העבודה הוא שיכין עצמו קודם התפילה לעורר את כל אבריו, ואז יוכל להתפלל כראוי.

עמידה בראוי לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה

והנה עינינו הרואות אנשים היושבים בתפילה ומנענעים בשפתותיהם תיבות

התפילה, ויש להתבונן בדבר, הרי מלך בשר ודם כנגד מלך מלכי המלכים הקב"ה הוא כלא חשוב, והרי הדברים ק"ו, אם היה האדם צריך לבקש איזה בקשה לפני מלך בשר ודם, שיתן לו כח שיוכל להיות עבד נאמן למלך, אזי אם היה מתישב כנגד המלך עם כל ה'ברייטקייט' ומנענע בשפתיו ללא שום הרגשים, וכי היה יכול האדם לפעול איזה דבר אצל המלך, אדרבה, הוא היה נענש תיכף ומיד על אופן עמידתו לפני המלך, וכי כך מבקשים מהמלך, הרי לפני המלך יש לעמוד באימה וביראה ולדבר כראוי, וכמוכן שאם יעמוד בלי שום אימה ויראה שוב לא יתנו לו לעמוד לפני המלך. וא"כ מכל שכן כשעומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, אשר בידו לעשות לו הכל, כל שכן שעלינו לעמוד כראוי לפניו, מתוך פחד ואימה, ואם אינו עומד כראוי, מי יודע אימתי יזכה להרגיש כראוי עבודת התפילה, כי תיכף מענישים אותו ששוב לא יזכה לעמוד כראוי לפני המקום.

ומבאר התניא, שמי שאינו מתפלל ביגיעת נפש ובשר, הרי הוא נחשב כאותו שעבר על סור מרע, וממילא יוכל האדם להיות נכנע יותר מהקל שבקלים. קודם המלחמה היו לי תלמידים שלמדתי עמהם בספר ה'תניא' והלימוד היה לימוד על מנת לעשות.